

WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY W OLSZTYNIE

**ZAWODY DEFICYTOWE I NADWYŻKOWE
NA WARMII I MAZURACH
W 2011 ROKU**

OLSZTYN - STYCZEŃ - 2012 ROK

**Przedruk w całości lub w części oraz wykorzystanie danych
statystycznych w druku dozwolone jest wyłącznie z podaniem źródła.**

**Opracował:
dr Alfred Czesła
Socjolog**

**Wojewódzki Urząd Pracy
ul. Głowackiego 28
10 – 448 Olsztyn
tel. 089/5227936
fax. 089/5227901**

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	4
1. ZAREJESTROWANI BEZROBOTNI W 2011 ROKU	8
1.1. Struktura socjodemograficzna bezrobotnych	8
1.2. Bezrobotni według wielkich grup zawodów	16
1.3. Bezrobotni w układzie branżowym	20
2. OFERTY PRACY ZGŁOSZONE W 2011 ROKU	22
2.1. Oferty pracy zgłoszone do powiatowych urzędów pracy	22
2.2. Oferty pracy według wielkich grup zawodów	26
2.3. Oferty pracy w układzie branżowym	32
3. ZAWODY DEFICYTOWE I NADWYŻKOWE	36
3.1. Zawody nadwyżkowe	37
3.2. Zawody zrównoważone	40
3.3. Zawody deficytowe	42
PODSUMOWANIE	45
ANEKS STATYSTYCZY	49

WPROWADZENIE

Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie, realizując zadania z zakresu badania popytu na pracę, sporządził studium analityczno - statystyczne na temat zawodów deficytowych i nadwyżkowych na Warmii i Mazurach w 2011 roku. Opracowanie tego raportu jest jednym z zadań samorządu województwa w zakresie polityki rynku pracy wynikającym z **art. 8 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy** (tj. Dz. U. z 2008r., Nr 69, poz. 415 z późn. zm.).

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych wprowadzony został, jako narzędzie analizy rynku pracy w 2005 roku, pozwalające na obserwacje zjawisk zachodzących na lokalnych, regionalnych i krajowym rynku pracy w obszarze struktury zawodowo – kwalifikacyjnej, rynku pracy oraz przemianami struktury społecznej. Biorąc pod uwagę przedłużający się kryzys gospodarczy w Polsce, który wyraźnie odbija się na sytuacji osób bezrobotnych, jak i pracodawców, monitoring może być istotnie pomocnym narzędziem przy wyciąganiu wniosków i tworzeniu krótkotrwałych prognoz wspierających prawidłowe funkcjonowanie systemów szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego.

Głównym celem Monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest określenie kierunków i natężenia zmian zachodzących w strukturze zawodowo-kwalifikacyjnej na rynku pracy przy wykorzystaniu bazy informatycznej. Informacje zawarte w poniższym raporcie pomocne będą przy:

- właściwym planowaniu i prowadzeniu działań w zakresie przeciwdziałania bezrobociu przez samorządy oraz instytucje zajmujące się problematyką bezrobocia,
- doskonaleniu jakości usług rynku pracy w zakresie pośrednictwa i poradnictwa zawodowego, poprzez dostarczanie informacji na temat zawodów poszukiwanych przez pracodawców oraz zawodów, na które wygasa zapotrzebowanie na rynku pracy,
- zwiększaniu efektywności szkoleń osób bezrobotnych dzięki dostosowaniu kierunków nauczania do potrzeb pracodawców,
- korygowaniu poziomu i kierunków kształcenia zawodowego poprzez udostępnienie wyników badań dyrekcjom szkół i władzom oświatowym,
- prowadzeniu racjonalnego i zgodnego z potrzebami rynku gospodarowania środkami Funduszu Pracy,
- sporządzaniu wykazu zawodów, dla których możliwa jest refundacja wynagrodzeń i składek na ubezpieczenie społeczne pracowników młodocianych zatrudnionych w celach przygotowania zawodowego.

Monitoring sporządzony jest z wykorzystaniem metodologii opracowanej w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej ujętej w „Zaleceniach metodycznych do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych”.

Dane liczbowe o bezrobociu, ofertach pracy i miejscach aktywizacji zawodowej opracowano posługując się nazwami grup lub zawodów i specjalności zgodnymi z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2010 r. (Dz.U. Nr.82 z dnia 17 maja 2010 r., poz.537).

Raport zrealizowano w oparciu o dane z powiatowych urzędów pracy województwa warmińsko-mazurskiego zawarte w sprawozdaniu MPiPS-01, załącznik 2 „Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy, poszukujący pracy oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej”, a także o dane zawarte w załączniku 3 „Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej”.

Statystyka bezrobotnych jest sporządzona według zawodu, w jakim poszukują pracy bezrobotni i do wykonania tego zawodu mają odpowiednie kwalifikacje potwierdzone świadectwem szkolnym lub innym dokumentem bądź odpowiednim stażem pracy w danym zawodzie.

Populacja osób bez zawodu obejmuje bezrobotnych:

- nie posiadających świadectwa (dyplomu) ukończenia szkoły lub odpowiedniego kursu;
- nie mających udokumentowanej ciągłości pracy w okresie minimum 1 roku w tym samym zawodzie.

Grupa bezrobotnych bez zawodu dotyczy przede wszystkim osób z wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym oraz osób posiadających wykształcenie średnie ogólnokształcące, które nie ukończyły kursu, na którym zdobyły odpowiednie kwalifikacje zawodowe oraz dyplom uprawniający do wykonywania danego zawodu, a także nie przepracowały w danym zawodzie minimum 1 roku.

W opracowaniu wykorzystano 2 poziomy klasyfikacji: tzw. kod 1–cyfrowy wskazujący 10 grup wielkich i kod 6–cyfrowy wyróżniający **1 707** zawodów i specjalności. Przyjęto następujące założenia dotyczące podziału grup zawodów według wykształcenia: wyższe – grupy wielkie 1 i 2; średnie zawodowe i policealne – grupy wielkie 3, 4 i 5; zasadnicze zawodowe – grupy wielkie 6, 7, 8 i 9.

To rozróżnienie na wielkie grupy zawodów i specjalności ma charakter analityczny i służy uzyskaniu większej przejrzystości prezentowanej pracy.

Dane wynikowe z monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych określone są za pomocą wskaźnika intensywności nadwyżki (deficytu). Celem właściwej interpretacji danych należy przytoczyć podstawowe definicje używanych pojęć:

- **zawód nadwyżkowy** to zawód, na którego jest niższe zapotrzebowanie, niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie, występuje zatem przewaga bezrobotnych nad ofertami pracy;
- **zawód zrównoważony**, to zawód, w którym liczba ofert pracy pokrywa się z liczbą bezrobotnych, występuje zatem równowaga na rynku pracy;
- **zawód deficytowy**, to zawód, na którego jest wyższe zapotrzebowanie, niż liczba osób poszukujących pracy, występuje zatem przewaga ofert pracy nad bezrobotnymi.

Do obliczenia wskaźnika intensywności nadwyżki (deficytu) w zawodzie k zastosowano

wzór:
$$W_{n,l}^k = \frac{O_l^k}{B_l^k} \quad \text{gdzie:}$$

O_l^k - liczba zgłoszonych ofert pracy w zawodzie k w 2011 roku,
l

B_l^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w 2011 roku.
l

Przyjęto, że zawody o wskaźniku:

- a). $W_{n,l}^k < 0,9$ to **zawody nadwyżkowe**, tj., na które występuje na warmińsko-mazurskim rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie;
- b). $0,9 \leq W_{n,l}^k \leq 1,1$ to **zawody zrównoważone**, tj. wykazujące równowagę na warmińsko-mazurskim rynku pracy;
- c). $W_{n,l}^k > 1,1$ to zawody deficytowe, tj., na które występuje na warmińsko-mazurskim rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Przedstawione w raporcie dane pokazują, jaki procent osób w danej grupie zawodowej może liczyć na w miarę szybkie zatrudnienie. Dokonano tego na podstawie wskaźnika szansy uzyskania oferty pracy i wskaźnika intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów oraz wskaźnika struktury bezrobotnych według zawodów.

W tablicach zamieszczonych w tekście, przedstawiających ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych według wskaźnika intensywności, nie uwzględniono przypadków, gdy w 2011r. nie zgłoszono ofert pracy lub nie zarejestrowano bezrobotnych.

Materiał zawiera analizę sytuacji na rynku pracy w województwie w 2011 roku, z uwzględnieniem tendencji i zmian występujących w strukturze zawodowej bezrobotnych. Przedstawia charakterystykę miejsc pracy według grup zawodów, sektorów ekonomicznych oraz sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności. Zawiera również szczegółową analizę zawodów deficytowych i nadwyżkowych dokonaną na podstawie wskaźników nadwyżki/deficytu zawodów. Pozwala ona ocenić zapotrzebowanie pracodawców na wybrane zawody, wynikające z miejsc pracy realizowanych przez urzędy pracy.

Monitoring nie może stanowić jedyne źródła informacji o zapotrzebowaniu na rynku pracy, gdyż poniższe opracowanie bazuje jedynie na danych zgromadzonych przez 21 powiatowych urzędów pracy województwa warmińsko-mazurskiego, dotyczących liczby osób bezrobotnych oraz zgłoszonych wolnych miejsc pracy i aktywizacji zawodowej według zawodów i specjalności oraz według Polskiej Klasyfikacji Działalności PKD, co nie pozwala na pełną identyfikację zarówno wielkości jak i struktury popytu i podaży na lokalnym rynku pracy. Niestety raport nie obejmuje analizy ofert zamieszczanych w prasie i Internecie, dla której wciąż brak odpowiedniej jednolitej dla całego kraju metodologii.

Sporządzona analiza ma umożliwić formułowanie ocen i wniosków niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemu kształcenia i szkolenia bezrobotnych. Informacje o kierunkach zmian zachodzących na regionalnym rynku pracy umożliwią instytucjom edukacyjnym i jednostkom szkoleniowym dostosowanie kierunków kształcenia, doksztalcenia i przekwalifikowania do oczekiwań pracodawców. Raport może być także pomocny przy realizacji przez samorzady powiatowe oraz instytucje i organizacje zajmujące się problematyką rynku pracy programów w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej bezrobotnych, a tym samym może wpływać na planowe i efektywne gospodarowanie środkami Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego.

Prezentowane opracowanie zawiera:

- strukturę bezrobotnych według cech socjodemograficznych w 2011 roku;
- analizę bezrobocia według wielkich grup zawodów oraz rodzaju działalności (PKD);
- inferencję ofert pracy według wielkich grup zawodów oraz rodzaju działalności (PKD);
- ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych sporządzony w oparciu o interpretację wskaźników intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów;
- aneks statystyczny obejmujący listę zawodów o najwyższym poziomie nadwyżki (deficytu).

Całość rozważań zamyka zwięzłe zakończenie zawierające najważniejsze przemyślenia wynikające z przeprowadzonej analizy.

Raport jest dostępny na stronie internetowej Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie: www.up.gov.pl

1. ZAREJESTROWANI BEZROBOTNI W 2011 ROKU

W tej części raportu przyjrzymy się konstrukcji socjodemograficznej bezrobotnych, ich partycypacji w wielkich grupach zawodów oraz w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD).

Stałym elementem sprawozdawczości o rynku pracy jest analiza socjodemograficzna zarejestrowanych bezrobotnych w układzie: powiat, miejsce zamieszkania, wykształcenie, płeć, wiek, doświadczenie zawodowe, czas pozostawania bez pracy.

1.1. STRUKTURA SOCJODEMOGRAFICZNA BEZROBOTNYCH

Według stanu na koniec 2011 roku w ewidencji powiatowych urzędów pracy pozostawało 107 333 mieszkańców Warmii i Mazur. Jest to o 1 391 osób, czyli o 1,3% więcej niż w 2010 roku. Stopa bezrobocia rejestrowanego również wykazała tendencję wzrostową. W grudniu 2011 roku wynosiła ona 20,1% i była o 0,1 pkt. proc. wyższa w stosunku do 2010 roku.

Wśród ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy, blisko cztery piąte (78,4%) z nich, tj. 84 104 osoby posiadało wyuczony zawód (specjalność). W porównaniu z 2010 rokiem, populacja ta zmniejszyła się o 1 576 osób, tj. o 1,9%.

Populacja bezrobotnych nie posiadających specjalności, tzw. *grupa bez zawodu* w 2011 roku liczyła 23 229 osób i stanowiła ponad jedną piątą (21,6%) ogółu zarejestrowanych na Warmii Mazurach. W porównaniu z 2010 rokiem, zbiorowość ta zmniejszyła się o 185 osób, tj. o 0,8 %. Niemniej jednak udział osób bez zawodu wśród ogółu bezrobotnych, od trzech lat, utrzymuje się na zbliżonym poziomie. W grupie bezrobotnych bez zawodu **kobiety** stanowią 57,8% tej populacji (13 432 osoby). W stosunku do 2010 roku odnotowano ich wzrost o 1,0%, tj. o 122 osoby. Podobnie udział **kobiet** bez kwalifikacji zawodowych do ogółu bezrobotnych bez zawodu wzrósł o 1,0 pkt. proc.

Kobiety dominują także w strukturze ogółu warmińsko-mazurskich bezrobotnych. Na koniec 2011 roku grupa ta liczyła 58 437 osób i stanowiła 54,4% ogółu zarejestrowanych w urzędach pracy. Jest to o 2 309 bezrobotnych kobiet, czyli o 4,1% więcej wobec 2010 roku. W tym samym czasookresie bezrobotnych mężczyzn było 48 896, tj. 45,6% ogółu. Jest to o 918 osób, czyli o 1,8% mniej niż w 2010 roku.

W grupie bezrobotnych mężczyzn, w stosunku do 2010 roku, wystąpił o 3,9 pkt. proc., spadek bezrobocia, gdy w tym samym okresie wśród **kobiet** miał miejsce jego wzrost, o 3,7 pkt. proc.. Na uwagę zasługuje fakt, iż udział bezrobotnych **kobiet** do ogółu bezrobotnych zwiększył się o 1,4 pkt. proc., zaś udział bezrobotnych mężczyzn zmniejszył się o 1,4 pkt. proc.

W analizowanym okresie zbiorowość bezrobotnych zamieszkałych na wsi - **patrz tabela 1** - liczyła 53 225 osób i stanowiła 49,6% ogółu zarejestrowanych w urzędach pracy. Liczba bezrobotnych w tej grupie, w stosunku do 2010 roku, zwiększyła się o 953 osoby, tj. o 1,8%. Od dwóch lat ich udział do ogółu bezrobotnych utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Populacja bezrobotnych zamieszkałych w mieście składała się z 54 108 osób i wynosiła 50,4% ogółu. Jest to, w stosunku do 2010 roku, więcej o 438 osób, czyli o 0,8%. Udział bezrobotnych zamieszkałych w mieście, od dwóch lat pozostaje na porównywalnym poziomie. Przyrost osób bezrobotnych zamieszkałych na wsi jest dwukrotnie większy od osób bezrobotnych zamieszkałych w mieście.

W całej zbiorowości bezrobotnych, podobnie jak w 2010 roku, największą grupę stanowią osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne i niższe – 33,2% oraz zasadnicze zawodowe – 27,8%. Blisko co piąty (19,8%) bezrobotny legitymował się świadectwem ukończenia szkoły policealnej i średniej zawodowej, a co dziesiąty (10,7%) liceum ogólnokształcącego. Szkołę wyższą skończyło 8,5% wszystkich bezrobotnych.

W stosunku do 2010 roku, przyrost liczby bezrobotnych wystąpił wśród osób z wykształceniem: wyższym - wzrost o 16,9%, tj. o 1 320 osób; policealnym i średnim zawodowym – wzrost o 4,4%, tj. o 905 osób oraz ogólnokształcącym – wzrost o 2,1%, tj. o 235 osób.

W pozostałych grupach odnotowano spadek poziomu bezrobotnych, przy czym największy wśród osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym – o 514 osób, tj. o 1,7% oraz gimnazjalnym i niższym – o 555 osób, tj. o 1,5%.

Ciekawie przedstawia się struktura bezrobocia pod względem wieku. W grupie tej dominują osoby w wieku 25 - 34 lata. Zbiorowość ta liczyła 30 826 bezrobotnych i stanowiła 28,7% ogółu. Jest to o 567 osób, czyli o 1,9% więcej aniżeli w 2010 roku. Ich udział w strukturze ogółu bezrobotnych wzrósł o 0,1 pkt. proc.

Tabela 1. Struktura socjodemograficzna bezrobotnych w latach 2010 - 2011

Bezrobotni – stan na 31.XII.	2010 r.	2011 r.	Zmiany w stosunku do 2010 roku		Udział do ogółu bezrobotnych w %	
			liczba	%	2010 r.	2011 r.
OGÓŁEM w tym:	105 942	107 333	+ 1 391	+ 1,3	100	100
WYKSZTAŁCENIE						
wyższe	7 788	9 108	+ 1 320	+ 16,9	7,4	8,5
policealne/średnie zaw.	20 386	21 291	+ 905	+ 4,4	19,2	19,8
ogólnokształcące	11 299	11 534	+ 235	+ 2,1	10,7	10,7
zasadnicze zawodowe.	30 326	29 812	- 514	- 1,7	28,6	27,8
gimnazjalne i niższe	36 143	35 588	- 555	- 1,5	34,1	33,2
PŁEĆ						
kobieta	56 128	58 437	+ 2 309	+ 4,1	53,0	54,4
mężczyzna	49 814	48 896	- 918	- 1,8	47,0	45,6
WIEK						
18 - 24	22 992	23 000	+ 8	+ 0,03	21,7	21,4
25 – 34	30 259	30 826	+ 567	+ 1,9	28,6	28,7
35 – 44	20 304	20 584	+ 280	+ 1,4	19,2	19,2
45 - 54	22 517	21 733	- 784	- 3,5	21,3	20,2
55 - 59	8 259	9 115	+ 856	+ 10,4	7,8	8,5
60 – 64 lata	1 611	2 075	+ 464	+ 28,8	1,5	1,9
MIEJSCE ZAMIESZKANIA						
miasto	53 670	54 108	+ 438	+ 0,8	50,7	50,4
wieś	52 272	53 225	+ 953	+ 1,8	49,3	49,6
STAŻ PRACY						
bez stażu	19 948	19 815	- 133	- 0,7	18,8	18,5
do 1 roku	14 963	16 044	+ 1 081	+ 7,2	14,1	14,9
1 - 5 lat	26 159	26 276	+ 117	+ 0,4	24,7	24,5
5 - 10 lat	15 607	16 020	+ 413	+ 2,6	14,7	14,9
10 - 20 lat	16 085	15 921	- 164	- 1,0	15,2	14,8
20 - 30 lat	10 705	10 539	- 166	- 1,5	10,1	9,8
30 i więcej lat	2 475	2 718	+ 243	+ 9,8	2,3	2,5
CZAS NA BEZROBOCIU						
do 1 miesiąca	12 143	9 920	- 2 223	- 18,3	11,5	9,2
1 – 3 miesiące	25 554	22 661	- 2 893	- 11,3	24,1	21,1
3 – 6 miesięcy	19 436	19 201	- 235	- 1,2	18,3	17,9
6 – 12 miesięcy	19 083	20 452	+ 1 369	+ 7,2	18,0	19,1
12 - 24 miesiące	17 508	20 436	+ 2 928	+ 16,7	16,5	19,0
pow. 24 miesięcy	12 218	14 663	+ 2 445	+ 20,0	11,5	13,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPiPS - 01.

Drugą, pod względem procentowego udziału grupą, są osoby w wieku 18 – 24 lata. W ogólnym bezrobociu, w analizowanym okresie, stanowiły one 21,4%, co oznacza, w stosunku do 2010 roku, spadek o 0,3 pkt. proc.

Podkreślenia wymaga fakt, iż w strukturze regionalnego bezrobocia przeważają osoby będące w okresie potencjalnie najwyższej aktywności zawodowej, czyli w przedziale wiekowym od 18 do 34 lat – stanowią one 50,1% ogółu bezrobotnych. W końcu 2011 roku w powiatowych urzędach pracy zarejestrowanych było 53 826 młodych ludzi bez pracy. To o 575 osób, czyli o 1,1 więcej niż 2010 roku. Ta grupa bezrobotnych wciąż ma największe trudności na rynku pracy.

Znaczącą grupę stanowią także osoby w wieku w wieku od 45 do 54 lat. Zbiorowość ta, w ogólnym bezrobociu liczyła 20,2%, co oznacza, w porównaniu z 2010 rokiem, spadek o 1,1 pkt. proc.

Niewiele mniejszą populację liczyły osoby w wieku od 35 do 44 lat. Ich udział w ogólnym bezrobociu wyniósł blisko jedną piątą (19,2%). W porównaniu z 2010 rokiem nastąpił, o 280 osób, tj. o 1,4%, wzrost tej populacji bezrobotnych.

Bezrobotni w najstarszych grupach wiekowych 55 – 59 oraz 60 -64 lata reprezentowani są przez najmniej liczną grupę, stanowiąc odpowiednio 8,5% i 1,9% ogółu bezrobotnych. Jednak procentowy udział tych grup wiekowych w strukturze regionalnego bezrobocia stale rośnie. I tak tylko w odniesieniu do 2010 roku wskaźniki te wzrosły odpowiednio o 0,7 pkt. proc. i o 0,4 pkt. proc.

Obserwując staż pracy bezrobotnych należy zauważyć, iż ponad cztery piąte (81,5%) z nich wcześniej już pracowało. Jest to o 1 524 osoby, czyli o 1,8% więcej niż w 2010 roku. Ich udział do ogółu bezrobotnych zwiększył się o 0,4 pkt. proc.

W grupie bezrobotnych, którzy wcześniej nabyli jakiegokolwiek doświadczenie zawodowe najliczniej reprezentowane były osoby o stażu pracy od 1 roku do 5 lat. Zbiorowość ta, w grudniu 2011 roku, liczyła 26 276 osób i stanowiła blisko jedną czwartą (24,5%) ogółu. Jest to o 117 osób, czyli o 0,4% więcej niż w 2010 roku. Jednak udział tej populacji do ogółu bezrobotnych zmalał o 0,2 pkt. proc.

Rocznym stażem pracy legitymowały się 16 044 osoby, czyli 14,9% ogółu bezrobotnych. Jest to o 1 081 osób, czyli o 7,2% więcej wobec 2010 roku. Udział tej grupy do ogółu bezrobotnych wzrósł o 0,8% pkt. proc.

Bezrobotnych ze stażem pracy do 5 do 10 lat było 16 020 osób, czyli 14,9% ogółu. Jest to o 413 osób, czyli o 2,6% więcej niż w 2010 roku. Udział tej zbiorowości osób do ogółu bezrobotnych zwiększył się o 0,2 pkt. proc.

Staż pracy od 10 do 20 lat posiadało 15 921 osób, czyli 14,8% ogółu bezrobotnych. Jest to o 164 osoby, czyli o 1,0% mniej niż w 2010 roku. Udział tej grupy osób do ogółu bezrobotnych zmniejszył się o 0,4 pkt. proc.

Blisko jedna dziesiąta (9,8%) ogółu bezrobotnych, czyli 10 539 osób, posiadała staż pracy od 20 do 30 lat. Jest to o 166 bezrobotnych, czyli o 1,5% mniej wobec 2010 roku. Udział tej grupy osób do ogółu bezrobotnych zmniejszył się o 0,3 pkt. proc.

Populacja osób powyżej 30 lat pracy liczyła 2 718 bezrobotnych i stanowiła 2,5% ogółu. Jest to o 243 osoby, czyli o 9,8% więcej wobec 2010 roku. Udział tej grupy osób do ogółu bezrobotnych wzrósł o 0,2 pkt. proc.

Na uwagę zasługuje fakt, iż blisko jedna piąta (18,5%) bezrobotnych, tj. 19 815 osób nie miała żadnego doświadczenia zawodowego. Jest to o 133 bezrobotnych, czyli 0,7% mniej niż w 2010 roku. Udział tej grupy osób do ogółu bezrobotnych zmalał o 0,3 pkt. proc. W gronie osób bez stażu pracy blisko dwie trzecie (64,8%) stanowiły **kobiety** -12 842 osoby. Wobec 2010 roku populacja ta zwiększyła się o 85 **kobiet**, czyli o 0,7%.

Problemem regionalnego bezrobocia jest długi okres pozostawania bez pracy, co w znacznym stopniu przyczynia się też do wykluczenia społecznego.

W końcu 2011 roku grupa bezrobotnych, która pozostaje bez zatrudnienia przez okres dłuższy niż 12 miesięcy, liczyła 35 099 osób i stanowiła ponad jedną trzecią (32,7%) ogółu bezrobotnych. W populacji tej 14 663 osoby, tj. 13,7% jest zarejestrowanych w urzędach pracy od ponad 24 miesięcy.

Należy zauważyć wzrost zarówno odsetka osób, pozostających w rejestrach powiatowych urzędów pracy przez okres od 12 do 24 miesięcy: z 16,5%, tj. 17 508 osób w 2010 roku, do 19,0%, tj. 20 436 osób w 2011 roku, jak i osób pozostających bezrobotnymi dłużej niż 24 miesiące, z: 11,5%, tj. 12 218 osób w 2010 roku do 13,7%, tj. 14 663 osoby w 2011 roku.

Na długotrwałe bezrobocie narażone są zwłaszcza **kobiety**. W grudniu 2011 roku grupa długotrwałe bezrobotnych kobiet liczyła 33 607, a ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych kobiet wynosił blisko trzy piąte (57,5%). W stosunku do 2010 roku odnotowano wzrost tego wskaźnika o 2,9 pkt. proc. W tym samym czasie grupa długotrwałe bezrobotnych mężczyzn liczyła 22 551 osób i stanowiła, w ogólnej liczbie bezrobotnych mężczyzn blisko połowę (46,1%). Jednak należy podkreślić, iż udział w grupie długotrwałe bezrobotnych mężczyzn do ogółu bezrobotnych mężczyzn w 2011 roku wzrósł o 3,6 pkt. proc.

Wykres 1. Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy - stan na 31.XII.

Czas pozostawania bez pracy	2010 rok			2011 rok	
	Liczba	%		Liczba	%
dłużej niż 24 miesiące	12 218	11,5		14 663	13,7
12 - 24 miesiące	17 508	16,5		20 436	19,0
3 - 12 miesięcy	38 519	36,4		39 653	36,9
1 - 3 miesiące	37 697	35,6		32 581	30,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie załącznika Nr 3 do sprawozdania MPiPS - 01.

Z uzyskanych danych – **patrz wykres 1** - wynika, iż wzrost liczby bezrobotnych nastąpił wśród osób: szukających pracę od 3 do 12 miesięcy – przyrost o 1 134 bezrobotnych i wzrost udziału tej grupy w ogólnej liczbie bezrobotnych o 0,5 pkt. proc.; osób będących na bezrobociu od 12 do 24 miesięcy – przyrost analogicznie o 2 928 bezrobotnych, tj. o 2,5 pkt. proc.; osób nie mających pracy dłużej niż 24 miesiące – przyrost o 2 445 bezrobotnych, tj. o 2,2 pkt. proc. Jedynie w populacji osób znajdujących się bez pracy od 1 do 3 miesięcy odnotowano, o 5 116 osób, tj. o 5,3 pkt. proc., spadek bezrobocia.

Z analizy rynku pracy Warmii i Mazur – **patrz tabela 2** – wynika, iż w 2011 roku wzrost bezrobocia (w granicach 1,5% - 13,5%) wystąpił w dwunastu powiatach, przy czym, najsilniejszy w:

- iławskim - wzrost o 13,5% (532 osoby);
- nowomiejskim – wzrost o 10,5% (332 osoby);
- olsztyńskim grodzkim – wzrost o 6,4% (377 osób);
- gołdapskim – wzrost o 5,3% (109 osób);
- nidzickim – wzrost o 4,9% (105 osób);
- ostródzkim i kętrzyńskim – wzrost o 4,7% (371 osób i 283 osoby);
- piskim – wzrost o 3,8% (232 osoby).

W pozostałych dziewięciu powiatach miał miejsce (w granicach 13,4% - 0,1%) spadek liczby osób bezrobotnych, przy czym najsilniejszy w powiecie:

- giżyckim – spadek o 13,4% (505 osób);
- elbląskim grodzkim – spadek o 4,5% (344 osoby);
- szczywieńskim – spadek o 3,0% (200 osób);
- elbląskim ziemskim – spadek o 3,0% (164 osoby);
- lidzbarskim – spadek o 2,3% (92 osoby);
- mragowskim – spadek o 1,5% (61 osób).

Tabela 2. Bezrobotni według powiatów w latach 2010 – 2011.

Powiat	Liczba bezrobotnych stan na 31 grudnia		Wzrost/spadek w stosunku do 2010 roku		Procentowy udział do ogółu bezrobotnych	
	2010 r.	2011 r.	liczba	%	2010r.	2011r.
Bartoszyce	6 730	6 697	- 33	- 0,5	6,4	6,2
Braniewo	4 364	4 360	- 4	- 0,1	4,1	4,1
Działdowo	5 792	5 767	- 25	- 0,4	5,5	5,4
Elbląg Grodzki	7 589	7 245	- 344	- 4,5	7,2	6,8
Elbląg Ziemski	5 456	5 292	- 164	- 3,0	5,1	4,9
Elk	7 793	7 906	+ 113	+ 1,5	7,4	7,4
Giżycko	3 755	3 250	- 505	- 13,4	3,5	3,0
Gołdap	2 071	2 180	+ 109	+ 5,3	2,0	2,0
Iława	3 940	4 472	+ 532	+ 13,5	3,7	4,2
Kętrzyn	6 009	6 292	+ 283	+ 4,7	5,7	5,9
Lidzbarski	3 946	3 854	- 92	- 2,3	3,7	3,6
Mragowo	4 158	4 097	- 61	- 1,5	3,9	3,8
Nidzica	2 138	2 243	+ 105	+ 4,9	2,0	2,1
Nowe Miasto Lub.	3 162	3 494	+ 332	+ 10,5	3,0	3,3
Olecko	2 950	3 027	+ 77	+ 2,6	2,8	2,8
Olsztyn Grodzki	5 863	6 240	+ 377	+ 6,4	5,5	5,8
Olsztyn Ziemski	7 574	7 801	+ 227	+ 3,0	7,1	7,3
Ostróda	7 841	8 212	+ 371	+ 4,7	7,4	7,7
Pisz	6 091	6 323	+ 232	+ 3,8	5,7	5,9
Szczytno	6 605	6 405	- 200	- 3,0	6,2	6,0
Węgorzewo	2 115	2 176	+ 61	+ 2,9	2,0	2,0
Województwo	105 942	107 333	+ 1 391	+ 1,3	100	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie załącznika nr 3 do sprawozdania MPiPS - 01.

Największy procentowy udział w liczbie bezrobotnych zarejestrowanych w województwie warmińsko-mazurskim mają takie powiaty jak:

- ostródzki – 7,7% ogółu bezrobotnych – wzrost wobec 2010 roku o 0,3 pkt. proc.;
- ełcki – 7,4% ogółu bezrobotnych – bez zmian wobec 2010 roku;
- olsztyński ziemski – 7,3% ogółu bezrobotnych – wzrost wobec 2010 roku o 0,2 pkt. proc.;
- elbląski grodzki – 6,8% ogółu bezrobotnych – spadek wobec 2010 roku o 0,4 pkt. proc.;
- bartoszycki – 6,2% ogółu bezrobotnych – spadek wobec 2010 roku o 0,2 pkt. proc.;
- szczycieński – 6,0% ogółu bezrobotnych – spadek wobec 2010 roku o 0,2 pkt. proc.

Na podstawie powyższych danych można określić charakterystyczne tendencje w strukturze regionalnego bezrobocia w 2011 roku, w porównaniu do 2010 roku.

Wzrost udziału w ogólnej populacji miał miejsce wśród:

- osób z wykształceniem wyższym – o 1,1 pkt. proc., do poziomu 8,5%;
- osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym – o 0,6 pkt. proc., do poziomu 19,8%;
- osób w wieku 25-34 lata – o 0,1 pkt. proc., do poziomu 28,7%;
- osób w kategoriach wiekowych powyżej 55 lat – o 0,7 pkt. proc, do poziomu 8,5% w przedziale wiekowym 55-59 lat i o 0,4 pkt. proc., do poziomu 1,9% w przedziale 60-64 lata;
- osób przebywających na bezrobociu od 6 do 12 miesięcy – o 1,1 pkt. proc., do poziomu 19,1%; od 12 do 24 miesięcy – o 2,5 pkt. proc., do poziomu 19,0%, natomiast powyżej 24 miesięcy – o 2,2 pkt. proc. do poziomu 13,7%.

Spadek udziału w ogólnej populacji wśród:

- osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (spadek o 0,8 pkt. proc. do poziomu 27,8%);
- osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (spadek o 0,9 pkt. proc. do poziomu 33,2%);
- osób w przedziale wiekowym od 18 do 24 lat – o 0,3 pkt. proc. do poziomu 21,4%; oraz osób w wieku od 45 do 54 lat – o 1,1 pkt. proc. do poziomu 20,2%;
- osób o najkrótszym czasie przebywania na bezrobociu – w przypadku bezrobotnych, pozostających w ewidencji krócej niż miesiąc, o 2,3 pkt. proc., do poziomu 9,2 %; gdy czas ten mieści się w granicach od 1 do 3 miesięcy – o 3,0 pkt. proc., do poziomu 21,1%; natomiast w przypadku pozostawania w ewidencji od 3 do 6 miesięcy – o 0,4 pkt. proc., do poziomu 17,9%.

Analiza roczna zmian poziomu bezrobocia w okresie od grudnia 2010 roku do grudnia 2011 roku wykazuje, iż spadek bezrobocia wystąpił w dziewięciu powiatach województwa, w pozostałych dwunastu miał miejsce jego wzrost.

1.2 BEZROBOTNI WEDŁUG WIELKICH GRUP ZAWODÓW

Według klasyfikacji zawodów i specjalności najbardziej zagregowany poziom obejmuje 10 wielkich grup zawodowych.

Są to: siły zbrojne; przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy; specjaliści; technicy i inny średni personel; pracownicy biurowi; pracownicy usług osobistych, sprzedawcy; rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy; robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy; operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń oraz pracownicy przy pracach prostych.

Poniższa tabela przedstawia liczbę zarejestrowanych bezrobotnych według wielkich grup zawodowych w latach 2010 i 2011.

Tabela 3. Liczba bezrobotnych wg wielkich grup zawodów w latach 2010 - 2011

Grupy zawodowe	Bezrobotni - stan na 31.XII.				Wzrost/spadek w odniesieniu do 2010 roku	
	2010 rok		2011 rok		liczba	%
	liczba	%	liczba	%		
Ogółem, z tego:	105 942	100	107 333	100	+ 1 391	+ 1,3
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	223	0,21	250	0,23	+ 27	+ 12,1
Specjaliści	6 809	6,4	7 522	7,0	+ 713	+ 10,5
Technicy i inny średni personel	12 071	11,4	12 355	11,5	+ 284	+ 2,4
Pracownicy biurowi	3 168	3,0	3 343	3,1	+ 175	+ 5,5
Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	18 043	17,0	18 937	17,6	+ 894	+ 5,0
Rolnicy, leśnicy, ogrodnicy i rybacy	4 077	3,8	3 932	3,7	- 145	- 3,6
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	24 746	23,4	24 161	22,5	- 585	- 2,4
Operatorzy maszyn i urządzeń	4 883	4,6	4 838	4,5	- 45	- 0,9
Pracownicy przy pracach prostych	8 475	8,0	8 712	8,2	+ 237	+ 2,8
Siły zbrojne	33	0,03	54	0,06	+ 21	+ 63,6
Bez zawodu	23 414	22,1	23 229	21,6	- 185	- 0,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie załącznika nr 3 do sprawozdania MPiPS - 01.

Z danych zaprezentowanych w **tabeli 3**, można odczytać, iż wzrost liczby bezrobotnych, w granicach 2,4% - 12,1%, odnotowano w siedmiu wielkich grupach zawodów, przy czym najsilniejszy wśród:

pracowników usług osobistych i sprzedawców	- wzrost o 894 osoby (5,0%);
specjalistów	- wzrost o 713 osób (10,5%);
techników i innego średniego personelu	- wzrost o 284 osoby (2,4%).

W pozostałych czterech wielkich grupach zawodów zauważono, w granicach 3,6% - 0,8%, spadek liczby bezrobotnych, przy czym najsilniejszy wśród:

robotników przemysłowych i rzemieślników	- spadek o 585 osób (2,4%);
osób bez zawodu	- spadek o 185 osób (0,8%);
rolników, leśników, ogrodników i rybaków	- spadek o 145 osób (3,6%).

Grupami zawodów o najwyższym udziale w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych pozostają:

robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	- 22,5% ogółu - spadek o 0,9 pkt. proc.;
osoby bez zawodu	- 21,6% ogółu - spadek o 0,5 pkt. proc.;
pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	-17,6% ogółu - wzrost o 0,6 pkt. proc.;
technicy i inny średni personel	- 11,5% ogółu - spadek o 0,1 pkt. proc.;
pracownicy przy pracach prostych	- 8,2% ogółu - wzrost o 0,2 pkt. proc.

Grupy zawodów najmniej liczne wśród bezrobotnych to: **sily zbrojne** (54 osoby), **wyżsi urzędnicy i kierownicy** (250 osób) oraz pracownicy biurowi (3 343 osoby).

Na podstawie danych uzyskanych z powiatowych urzędów pracy sporządzony został ranking 30 zawodów o największej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych – **patrz tabela 4**. Stanowili oni ponad dwie piąte (42,5%) populacji bezrobotnych w regionie w końcu 2011 roku.

Wśród 30 zawodów, w których zarejestrowanych było najwięcej bezrobotnych w 2011 roku, wzrost bezrobocia wobec 2010 roku (w granicach 0,1% - 17,3%) wystąpił w **16** specjalnościach, przy czym relatywnie najsilniejszy był wśród:

kucharzy małej gastronomii	wzrost o 17,3% (o 141 osób);
pedagogów	wzrost o 14,5% (o 97 osób);
specjalistów administracji publicznej	wzrost o 11,6% (o 59 osób);
kelnerów	wzrost o 9,8% (o 59 osób);
sprzedawców	wzrost o 6,6% (o 570 osób).
robotników w przemyśle przetwórczym	wzrost o 5,8% (o 55 osób);
techników rolników	wzrost o 4,1% (o 55 osób).

Tabela 4. Ranking 30 zawodów o największej liczbie bezrobotnych w latach 2010 - 2011

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni w 2010 r. stan na 31 grudnia	Zmiana		Bezrobotni w 2011 r. stan na 31 grudnia	wskaźnik nadwyżki (deficytu) zawodu w 2011 r.
				Liczba	%		
1	522301	Sprzedawca	8 642	570	6,6	9 212	0,1693
2	613003	Rolnik	2 539	- 119	- 4,7	2 420	0,0157
3	331403	Technik ekonomista	2 256	21	0,9	2 277	0,0101
4	753105	Krawiec	2 262	- 14	- 0,6	2 248	0,0227
5	723103	Mechanik samochodowy	2 236	- 128	- 5,7	2 108	0,1750
6	515303	Robotnik gospodarczy	2 178	17	0,8	2 195	3,1886
7	711202	Murarz	2 091	- 62	- 3,0	2 029	0,2701
8	931301	Robotnik budowlany	2 001	- 1	0,0	2 000	0,5930
9	512001	Kucharz	1 890	- 4	- 0,2	1 886	0,2243
10	722204	Ślusarz	1 898	- 159	- 8,4	1 739	0,2093
11	752205	Stolarz	1 450	50	3,4	1 500	0,3693
12	314207	Technik rolnik	1 254	52	4,1	1 306	0,0015
13	911207	Sprzątaczką biurową	1 293	- 16	- 1,2	1 277	0,3195
14	753303	Szwaczka	1 345	- 73	- 5,4	1 272	0,3475
15	751204	Piekarz	982	1	0,1	983	0,0671
16	932911	Robotnik w przemyśle przetwórczym	916	53	5,8	969	0,2797
17	512002	Kucharz małej gastronomii	816	141	17,3	957	0,0460
18	311504	Technik mechaniczny	1 031	- 78	- 7,6	953	0,0136
19	522305	Technik handlowiec	841	33	3,9	874	0,1133
20	235107	Pedagog	668	97	14,5	765	0,0654
21	263102	Ekonomista	747	18	2,4	765	0,0209
22	411004	Technik prac biurowych	795	- 34	- 4,3	761	0,9501
23	752208	Stolarz meblowy	760	- 3	- 0,4	757	0,2299
24	751201	Cukiernik	744	6	0,8	750	0,0827
25	513101	Kelner	602	59	9,8	661	0,3707
26	722314	Tokarz w metalu	682	- 34	- 5,0	648	0,0725
27	432103	Magazynier	588	24	4,1	612	0,4542
28	834101	Kierowca ciągnika rolniczego	619	- 19	- 3,1	600	0,1217
29	514101	Fryzjer	571	5	0,9	576	0,2917
30	242217	Specjalista adm. publicznej	510	59	11,6	569	0,0967
Razem:			45 207	+ 462	+ 1,1	45 669	x
Procent do ogółu bezrobotnych:			42,7	x	x	42,5	x
Ogółem			105 942	+ 1391	+ 1,3	107 333	x

Źródło: Opracowanie własne na podstawie załącznika nr 3 do sprawozdania MPiPS - 01.

W pozostałych **14** zawodach i specjalnościach nastąpił (w granicach 0,2% - 6,4%) spadek populacji bezrobotnych, przy czym stosunkowo najsilniejszy był wśród:

ślusarzy	spadek o 8,4% (o 159 osób);
techników mechaników	spadek o 7,6% (o 78 osób);
mechaników samochodowych	spadek o 5,7% (o 128 osób);
szwaczek	spadek o 5,4% (o 73 osoby);
tokarzy w metalu	spadek o 5,0% (o 34 osoby);
rolników	spadek o 4,7% (o 119 osób);
techników prac biurowych	spadek o 4,3% (o 34 osoby);
kierowców ciągników rolniczych	spadek o 3,1% (o 19 osób);
murarzy	spadek o 3,0% (o 62 osoby).

Zdecydowana większość zawodów (28), w których zarejestrowano najwięcej bezrobotnych to zawody nadwyżkowe. Tylko jeden z nich to zawód deficytowy: robotnik gospodarczy o wskaźniku deficytu = 3,1886, a technik prac biurowych okazał się w 2011 roku zawodem zrównoważonym o wskaźniku równowagi = 0,9501.

W prezentowanym wykazie najwięcej zawodów należało do trzech wielkich grup zawodów: robotników przemysłowych i rzemieślników (10 zawodów); pracowników usług osobistych i sprzedawców (7 zawodów); techników i innego średniego personelu (3 zawody); specjalistów (3 zawody); pracowników przy pracach prostych (3 zawody). Nie wystąpiły w tym wykazie zawody z grupy siły zbrojne oraz wyżsi urzędnicy i kierownicy.

Podsumowując należy stwierdzić, iż wśród ogółu bezrobotnych najwięcej jest zawodów, których wykształcenie jest na poziomie zasadniczym zawodowym, w tym: sprzedawca; rolnik; krawiec; mechanik samochodowy; murarz; ślusarz; kucharz; stolarz; szwaczka; piekarz; stolarz meblowy; cukiernik; tokarz w metalu; mechanik maszyn rolniczych; kelner; oraz fryzjer. Liczna jest też grupa bezrobotnych z wykształceniem średnim zawodowym, w tym: technik ekonomista; technik rolnik; technik mechanik; technik handlowiec oraz technik prac biurowych.

1.3. BEZROBOTNI W UKŁADZIE BRANŻOWYM

Kolejnym ważnym aspektem analizy jest przyjrzenie się, w jakich branżach występuje najwięcej bezrobotnych, a w jakich najmniej.

Uwzględniając rodzaj prowadzonej działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności najwięcej osób bezrobotnych zarejestrowało się w:

przetwórstwie przemysłowym	– 17 162 osoby (16,0% ogółu);
handlu hurtowym i detalicznym	– 14 536 osób (13,5%);
budownictwie	– 8 513 osób (7,9%);
administracji publicznej	– 7 482 osoby (7,0%);
rolnictwie, łowiectwie i leśnictwie	– 4 939 osób (4,6%);
hotelach i restauracjach	– 3 490 osób (3,3%);
działalności usługowo-komunalnej	– 2 475 osób (2,3%);
transporcie i gospodarce magazynowej	– 2 296 osób (2,1%);
opiece zdrowotnej i pomocy społecznej	– 2 206 osób (2,1%).

najmniej zaś w:

górnictwie i wydobywaniu	- 108 osób (0,1% ogółu);
gospodarce energetycznej	– 335 osób (0,3%);
gospodarstwach domowych	– 387 osób (0,4%);
Informacji i komunikacji	– 401 osób (0,4%).

Z przeprowadzonej szczegółowej analizy – **patrz tabela 5** – wynika, iż w 2011 roku wzrost bezrobocia, w granicach 0,5% - 48,0%, wystąpił w **13** sektorach gospodarczych, przy czym stosunkowo najsilniejszy w:

informacji i komunikacji	– wzrost o 48,0%, tj. o 130 osób;
obsłudze rynku nieruchomości	– wzrost o 32,7%, tj. o 209 osób;
działalności usługowej	– wzrost o 30,8%, tj. o 583 osoby;
dostawie wody i rekultywacji	– wzrost o 21,3%, tj. o 150 osób;
kulturze, rozrywce i rekreacji	– wzrost o 19,3%, tj. o 202 osoby.

W pozostałych branżach odnotowano, w granicach: 0,2% - 21,2%, spadek bezrobocia, przy czym relatywnie największy w:

górnictwie i wydobywaniu	– spadek o 21,3%, tj. o 29 osób;
innej działalności usługowej	– spadek o 20,4%, tj. o 684 osoby;
gospodarstwach domowych	– spadek o 10,8%, tj. o 47 osób;
administracji publicznej	– spadek o 3,7%, tj. o 288 osób;
rolnictwie, łowiectwie, leśnictwie	– spadek o 2,3%, tj. o 115 osób.

Tabela 5. Bezrobotni według sekcji PKD w latach 2010 – 2011

Sekcje PKD	Bezrobotni – stan na 31.XII				Zmiana w stosunku do 2010 roku	
	2010 r.		2011 r.		liczba	%
	liczba	%	liczba	%		
Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo	5 054	4,8	4 939	4,6	-115	-2,3
Górnictwo i wydobywanie	137	0,1	108	0,1	-29	-21,2
Przetwórstwo przemysłowe	17 193	16,2	17 162	16,0	-31	-0,2
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz itp.	300	0,3	335	0,3	35	11,7
Dostawa wody i rekultywacja	703	0,7	853	0,8	150	21,3
Budownictwo	8 670	8,2	8 513	7,9	-157	-1,8
Handel hurtowy i detaliczny	13 952	13,2	14 536	13,5	584	4,2
Hotele i restauracje	3 112	2,9	3 490	3,3	378	12,1
Transport i gosp. magazynowa	2 284	2,2	2 296	2,1	12	0,5
Informacja i komunikacja	271	0,3	401	0,4	130	48,0
Finanse i ubezpieczenia	873	0,8	1 024	1,0	151	17,3
Obsługa rynku nieruchomości	640	0,6	849	0,8	209	32,7
Działalność naukowa	1 476	1,4	1 595	1,5	119	8,1
Działalność usługowa	1 892	1,8	2 475	2,3	583	30,8
Administracja publiczna	7 770	7,3	7 482	7,0	-288	-3,7
Edukacja	1 812	1,7	2 066	1,9	254	14,0
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2 024	1,9	2 206	2,1	182	9,0
Kultura, rozrywka, rekreacja	1 045	1,0	1 247	1,2	202	19,3
Inna działalność usługowa	3 350	3,2	2 666	2,5	-684	-20,4
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	434	0,4	387	0,4	-47	-10,8
Działalność niezidentyfikowana	13 002	12,3	12 888	12,0	-114	-0,9
Dotychczas niepracujący	19 948	18,8	19 815	18,5	-133	-0,7
Razem:	105 942	100	107 333	100	1 391	1,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie załącznika nr 2 do sprawozdania MPiPS - 01.

2. OFERTY PRACY ZGŁOSZONE W 2011 ROKU

2.1. OFERTY PRACY ZGŁOSZONE DO POWIATOWYCH URZĘDÓW PRACY

W 2011 roku warmińsko - mazurscy pracodawcy zgłosili do służb zatrudnienia 33 832 wolne miejsca pracy i aktywizacji zawodowej. Jest to o aż 18 807 ofert, czyli o ponad jedną trzecią (35,7%) mniej w stosunku do 2010 roku.

Z analizy danych – **patrz tabela 6** – wynika, iż w omawianym okresie we wszystkich powiatach miał miejsce, w granicach 62,2% - 12,2%, spadek liczby ofert pracy, przy czym stosunkowo najsilniejszy w:

szczycieńskim	- spadek o 62,2% (o 1 455 ofert pracy);
elbląskim ziemskim	- spadek o 52,8% (o 1 177 ofert pracy);
węgorzewskim	- spadek o 52,1% (o 882 oferty pracy);
ostródzkim	- spadek o 47,6% (o 1 669 ofert pracy);
piskim	- spadek o 46,1% (o 2 274 oferty pracy);
elbląskim grodzkim	- spadek o 45,5% (o 1 649 ofert pracy);
gołdapskim	- spadek o 41,2% (o 718 ofert pracy);
olsztyńskim ziemskim	- spadek o 40,1% (o 1 430 ofert pracy);
lidzbarskim	- spadek o 39,4% (o 665 ofert pracy);
braniewskim	- spadek o 38,7% (o 821 ofert pracy);

relatywnie najmniejszy spadek ofert pracy wystąpił w powiatach:

ełckim	- spadek o 12,2% (o 314 ofert pracy);
oleckim	- spadek o 13,9% (o 210 ofert pracy);
iławskim	- spadek o 14,4% (o 360 ofert pracy);

W 2011 roku największy udział w wojewódzkiej liczbie ofert pracy miały powiaty:

olsztyński grodzki	-10,2% wszystkich ofert – wzrost wobec 2010 roku o 1,7 pkt. proc.;
kętrzyński	- 8,8% wszystkich ofert – wzrost wobec 2010 roku o 1,7 pkt. proc.;
piski	- 7,9% wszystkich ofert – spadek wobec 2010 roku o 1,5 pkt. proc.;
ełcki	- 6,7% wszystkich ofert – wzrost wobec 2010 roku o 1,8 pkt. proc.;
olsztyński ziemski	- 6,3% wszystkich ofert – spadek wobec 2010 roku o 0,5 pkt. proc.;

względnie najmniejszy zaś udział w liczbie ofert pracy miały takie powiaty jak:

węgorzewski	- 2,4 % ogółu ofert – spadek wobec 2010 roku o 0,8 pkt. proc.;
nowomiejski	- 2,5% ogółu ofert – wzrost wobec 2010 roku o 0,2 pkt. proc.;
szczycieński	- 2,6,% ogółu ofert – spadek wobec 2010 roku o 1,8 pkt. proc.

Tabela 6. Oferty pracy według powiatów w latach 2010 - 2011.

Powiat	Liczba ofert pracy		Wzrost/spadek w stosunku do 2010 r.		Udział do ogółu ofert pracy dane w %	
	2010 r.	2011 r.	liczba	%	2010 r.	2011 r.
Bartoszyce	1 967	1 337	-630	-32,0	3,7	4,0
Braniewo	2 122	1 301	-821	-38,7	4,0	3,8
Działdowo	1 863	1 215	-648	-34,8	3,5	3,6
Elbląg Grodzki	3 626	1 977	-1 649	-45,5	6,9	5,8
Elbląg Ziemski	2 230	1 053	-1 177	-52,8	4,2	3,1
Elk	2 564	2 250	-314	-12,2	4,9	6,7
Giżycko	1 858	1 156	-702	-37,8	3,5	3,4
Gołdap	1 743	1 025	-718	-41,2	3,3	3,0
Iława	2 502	2 142	-360	-14,4	4,8	6,3
Kętrzyn	3 728	2 990	-738	-19,8	7,1	8,8
Lidzbark Warmiński	1 689	1 024	-665	-39,4	3,2	3,0
Mragowo	1 772	1 168	-604	-34,1	3,4	3,5
Nidzica	1 781	1 257	-524	-29,4	3,4	3,7
Nowe M. Lubawskie	1 202	847	-355	-29,5	2,3	2,5
Olecko	1 509	1 299	-210	-13,9	2,9	3,8
Olsztyn Grodzki	4 448	3 466	-982	-22,1	8,5	10,2
Olsztyn Ziemski	3 563	2 133	-1 430	-40,1	6,8	6,3
Ostróda	3 509	1 840	-1 669	-47,6	6,7	5,4
Pisz	4 931	2 657	-2 274	-46,1	9,4	7,9
Szczytno	2 340	885	-1 455	-62,2	4,4	2,6
Węgorzewo	1 692	810	-882	-52,1	3,2	2,4
Województwo	52 639	33 832	-18 807	-35,7	100	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPiPS - 01.

W ciągu całego 2011 roku w województwie warmińsko-mazurskim na jedną ofertę pracy, średniomiesięcznie przypadało 37 bezrobotnych (w 2010 roku 24 osoby). Wskaźnik ten najkorzystniej kształtował się w powiatach:

- nidzickim i w mieście Olsztyn (21 bezrobotnych),
- iławskim (23),
- gołdapskim, kętrzyńskim (24).

Największą liczbę bezrobotnych w przeliczeniu na 1 ofertę pracy odnotowano w powiatach:

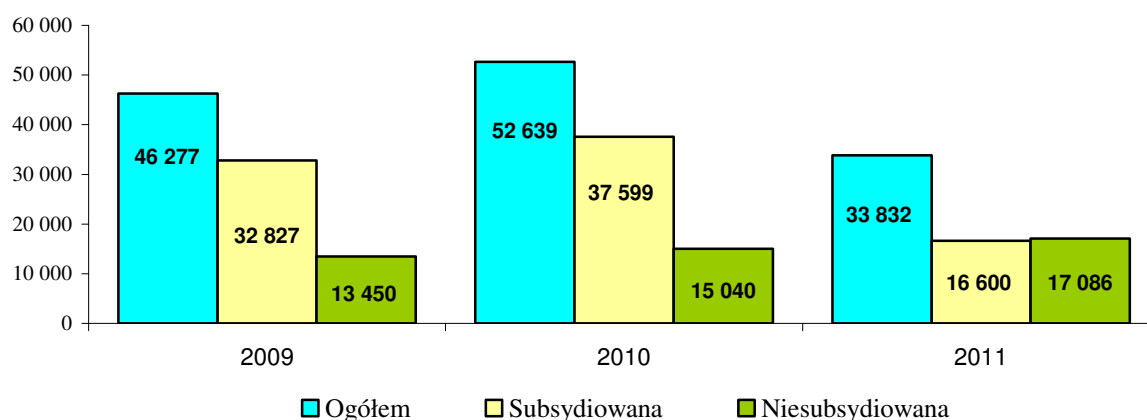
- szczycieńskim (85),
- elbląskim (60),
- bartoszyckim (59).

Spadek liczby ofert pracy zaobserwowano we wszystkich powiatach, przy czym największy w powiatach: szczycieńskim (o 62,2%), elbląskim (o 52,8%) oraz węgorzewskim (o 52,1%), najmniejszy w elckim (o 12,2%), oleckim (o 13,9%) oraz iławskim (o 14,4%).

Analiza ofert pracy, pozostających w dyspozycji publicznych służb zatrudnienia, wskazuje, że w minionym roku zmieniła się ich struktura. W 2011 roku obserwujemy wzrost udziału procentowego ofert pracy niesubsydiowanej, które z punktu widzenia polityki zatrudnienia są trwalsze i stabilniejsze.

Oferty pracy niesubsydiowanej - **patrz wykres - 2** stanowiły w tym okresie 50,5% wszystkich wakatów zgłoszonych do urzędów pracy (w 2010 roku – 28,6%). W ciągu całego roku, w dyspozycji urzędów pracy pozostawało 17 086 ofert pracy niesubsydiowanej, o 2 046 ofert więcej niż w 2010 roku (wzrost o 13,6%).

Wykres 2. Struktura pozyskanych ofert pracy w latach 2009-2011

Źródło: opracowanie własne, na podstawie sprawozdania MPiPS-01

Na liście powiatów o największym udziale ofert pracy niesubsydiowanej w ogólnej liczbie pozyskanych ofert znajdują się powiaty:

- powiat iławski – 87,0% ogółu pozyskanych ofert pracy,
- miasto Olsztyn – 79,0%,
- powiat ostródzki – 80,9%.

W 2011 roku oferty pracy subsydiowanej stanowiły 49,5% wszystkich wakatów, zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy (w 2010 roku – 71,4%). Ogółem, w ciągu roku liczba wolnych miejsc pracy subsydiowanej w całym województwie wynosiła 16 746 ofert; jest to o 55,5% (o 20 853 oferty) mniej niż w 2010 roku.

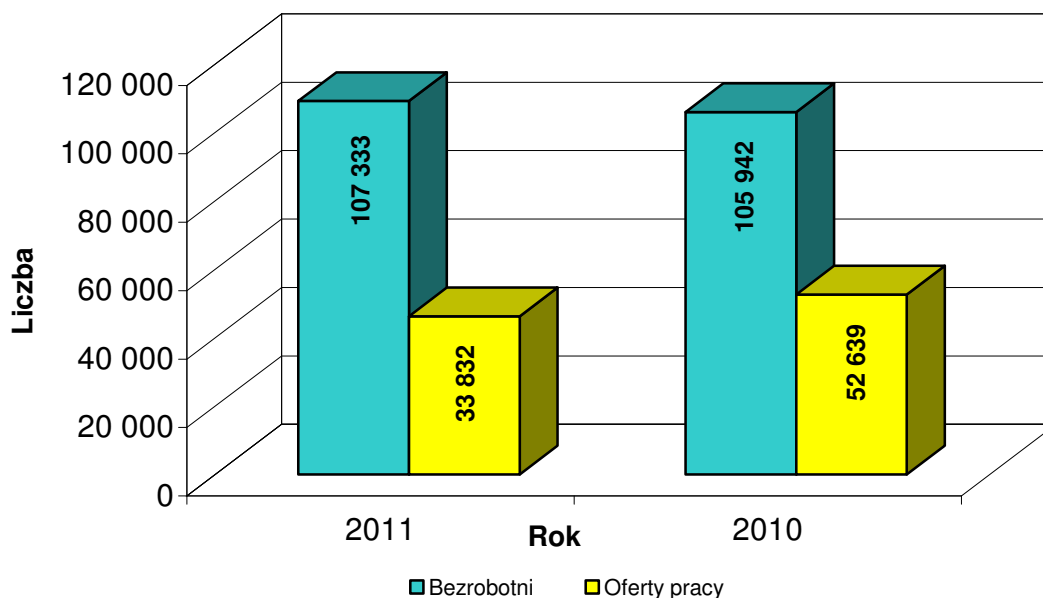
Pomimo zmiany w strukturze ofert pracy w województwie, oferty pracy subsydiowanej z Funduszu Pracy w niektórych powiatach stanowiły zdecydowaną większość zgłaszanych przez pracodawców miejsc pracy. Należą do nich: powiat kętrzyński – 84,9%, powiat piski – 80,9% i powiat bartoszycki – 75,1%.

W ramach ofert zatrudnienia subsydiowanego powiatowe urzędy pracy dysponowały m. in.:

- 4 413 ofertami stażu – o 11 773 ofert mniej niż w 2010 roku, spadek o 72,7%,
- 5 152 miejscami pracy społecznie użytecznej – spadek o 1 358 miejsc, tj. 20,9%,
- 59 miejscami przygotowania zawodowego – spadek o 132 oferty, tj. o 69,1%.

Na wojewódzkim rynku pracy wciąż występuje zjawisko, w którym – **patrz wykres 3** – liczba ofert pracy (33 832) nie pokrywa zapotrzebowania wynikającego z liczby bezrobotnych (107 333). W latach 2010 - 2011 rozpiętość pomiędzy liczbą rejestrujących się w danym roku bezrobotnych a liczbą ofert pracy wzrastała. W 2011 roku ze względu na spadek, aż o 18 807 ofert, tj. 35,7%, rozpiętość ta na niekorzyść bezrobotnych jeszcze bardziej się zwiększyła.

Wykres 3. Bezrobotni i oferty pracy w latach 2010 – 2011

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPiPS - 01.

2.2 OFERTY PRACY WEDŁUG WIELKICH GRUP ZAWODÓW

Analizując liczbę ofert pracy, jakie napłynęły do poszczególnych powiatowych urzędów pracy, przyjrzyjmy się w jakich grupach zawodów są poszukiwani pracownicy.

Według Klasyfikacji Zawodów i Specjalności, najbardziej zagregowany podział ofert pracy obejmuje 10 wielkich grup zawodowych.

Struktura udziału pozyskanych ofert pracy według poszukiwanych kwalifikacji zawodowych od pięciu lat nie zmienia się i wskazuje, że największe zapotrzebowanie pracodawców dotyczy pracowników posiadających kwalifikacje należące do grupy wielkiej:

pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	- 34,7% ogółu ofert, spadek o 3,2 pkt. proc.;
robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	- 20,8% ogółu ofert, wzrost o 6,3 pkt. proc.;
pracownicy przy pracach prostych	- 11,9% ogółu ofert, wzrost o 0,4 pkt. proc.;
pracownicy biurowi	- 8,2% ogółu ofert, spadek o 3,2 pkt. proc.;
operatorzy maszyn i urządzeń	- 8,2% ogółu ofert, wzrost o 2,5 pkt. proc.

Oferty pracy (28 373) zgłoszone dla tych pięciu wielkich grup zawodów stanowiły ponad cztery piąte (83,9%) wszystkich propozycji zatrudnieniowych w 2011 roku.

Z dynamiki zgłoszonych w latach 2010/2011 ofert pracy, według wielkich grup zawodowych wynika, – **patrz tabela 7** - iż ich spadek, w granicach 8,1% - 57,1%, odnotowano w 9 wielkich grupach zawodów, w tym relatywnie największy wśród:

rolników, leśników i ogrodników	- spadek o 57,1%, tj. o 285 ofert;
pracowników biurowych	- spadek o 54,0%, tj. o 3 242 oferty;
techników i innego średniego personelu	- spadek o 51,6%, tj. o 2 562 oferty;
specjalistów	- spadek o 45,9%, tj. o 1 278 ofert;
pracowników usług osobistych	- spadek o 41,0%, tj. o 8 175 ofert;
pracowników przy pracach prostych	- spadek o 33,2%, tj. o 2 003 oferty;

stosunkowo najmniejszy spadek ofert pracy miał miejsce wśród:

operatorów maszyn i urządzeń	- spadek o 6,3%, tj. o 189 ofert;
robotników przemysłowych i rzemieślników	- spadek o 8,1%, tj. o 615 ofert.

Jedynie w grupie wyższych urzędników i kadry kierowniczej odnotowano o 56,0% tj. o 70 ofert przyrost propozycji zatrudnieniowych.

Po raz pierwszy w analizowanym okresie nastąpił, o ponad jedną trzecią (31,7%), tj. o 528 ofert, spadek zgłoszeń pracy dla bezrobotnych bez zawodu. Może to świadczyć o tym, iż pracodawcy oszczędzając na kosztach swej działalności rezygnują z opłacania szkoleń dla tej właśnie grupy bezrobotnych.

Tabela 7. Oferty pracy według grup zawodów w latach 2010 - 2011

Grupy zawodowe	Oferty pracy zgłoszone w:				Wzrost/spadek w stosunku do 2010 r.	
	2010 rok		2011 rok		liczba	%
	liczba	%	liczba	%		
Ogółem, z tego:	52 639	100	33 832	100	- 18 807	- 35,7
Wyżsi urzędnicy i kierownicy	125	0,24	195	0,6	+ 70	+ 56,0
Specjaliści	2 784	5,3	1 506	4,5	- 1 278	- 45,9
Technicy i inny średni personel	4 968	9,4	2 406	7,1	- 2 562	- 51,6
Pracownicy biurowi	6 007	11,4	2 765	8,2	- 3 242	- 54,0
Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	19 955	37,9	11 780	34,7	- 8 175	- 41,0
Rolnicy, leśnicy, rybacy i ogrodnicy	499	0,95	214	0,6	- 285	- 57,1
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	7 631	14,5	7 016	20,8	- 615	- 8,1
Operatorzy maszyn i urządzeń	2 978	5,7	2 789	8,2	- 189	- 6,3
Pracownicy przy pracach prostych	6 026	11,5	4 023	11,9	- 2 003	- 33,2
Siły zbrojne	-	-	-	-	-	-
Bez zawodu	1 666	3,2	1 138	3,4	- 528	- 31,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPiPS - 01.

Zestawienie informacji o zmianach liczby osób bezrobotnych w wielkich grupach zawodowych z informacjami o zmianach liczby ofert pracy zgłaszanych przez pracodawców dla przedstawicieli tych populacji wskazuje iż:

- jedynie wśród **robotników przemysłowych i rzemieślników; rolników, leśników, ogrodników i rybaków;** oraz **operatorów maszyn i urządzeń** zanotowano spadek liczby bezrobotnych przy jednoczesnym spadku ofert pracy;
- w grupie zawodowej:
 - pracownicy przy pracach prostych;**
 - technicy i inny średni personel;**
 - pracownicy usług osobistych i sprzedawców;**
 - pracownicy biurowi;**
 miał miejsce stosunkowo niewielki wzrost bezrobocia przy jednak bardzo silnym spadku ofert pracy.
- w grupie zawodowej **wyżsi urzędnicy i kadra kierownicza** wzrost liczby ofert pracy był silniejszy od wzrostu liczby bezrobotnych.

Należy zwrócić uwagę, że zawody, w których zgłaszano największą liczbę ofert pracy, to przede wszystkim zawody związane z czynnościami możliwymi do wykonywania przez osobę, która ukończyła dowolny kierunek albo ukończyła szkolenie pozwalające nabyć potrzebne kwalifikacje lub posiada odpowiednie umiejętności społeczne.

Zgodnie z rozkładem ofert pracy według zawodów w 2011 roku - **patrz tabela 8** – najwięcej propozycji zatrudnieniowych zgłoszono dla:

robotników gospodarczych	- 6 999 ofert (20,7% ogółu);
sprzedawców	- 1 560 ofert (4,6%);
robotników budowlanych	- 1 186 ofert (3,5%);
pracowników obsługi biurowej	- 986 ofert (2,9%);
techników prac biurowych	- 723 oferty (2,1%);
kierowców samochodów ciężarowych	- 661 ofert (2,0%);
stolarzy	- 554 oferty (1,6 %);
murarzy	- 548 ofert (1,6%);
szwaczek	- 442 oferty (1,4%);
pracowników ochrony mienia i osób	- 434 oferty (1,3%);
kucharzy	- 423 oferty (1,3%);
techników administracji	- 419 ofert (1,2%);
sprzątaczek biurowych	- 408 ofert (1,2%);
mechaników samochodowych	- 369 ofert (1,1%);
ślusarzy	- 364 oferty (1,1%);
przedstawicieli handlowych	- 312 ofert (1,0%);
robotników drogowych	- 294 oferty (0,9%);
magazynierów	- 278 ofert (0,8%);
robotników przemysłowych	- 271 ofert (0,8%);
doradców klienta	- 269 ofert (0,8%);
kelnerów	- 245 ofert (0,7%).

Prezentowany ranking obejmuje 30 zawodów, dla których było najwięcej ofert pracy. Stanowiły one blisko trzy piąte (57,7%) wszystkich propozycji zatrudnieniowych zgłoszonych w 2011 roku na Warmii i Mazurach. Wobec 2010 roku jest to mniej o 9 769 ofert pracy czyli spadek o 0,2 pkt. proc.

Tabela 8. Ranking 30 zawodów o największej liczbie ofert pracy w latach 2010 - 2011

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Oferty pracy w 2010 r.	Zmiana wobec 2010 roku		Oferty pracy w 2011 r.	Wskaźnik siły nadwyżki (deficytu) zawodu
				Liczba ofert	%		
1	515303	Robotnik gospodarczy	12 004	-5 005	- 41,7	6 999	3,1886
2	522301	Sprzedawca	3 829	-2 269	- 59,3	1 560	0,1693
3	931301	Robotnik budowlany	1 619	- 433	- 26,7	1 186	0,5930
4	411090	Pracownik obsługi biurowej	132	854	647,0	986	2,9172
5	411004	Technik prac biurowych	4 051	-3 328	- 82,2	723	0,9501
6	833203	Kierowca sam. ciężarowego	571	90	15,8	661	1,2286
7	752205	Stolarz	998	- 444	- 44,5	554	0,3693
8	711202	Murarz	580	-32	-5,5	548	0,2701
9	753303	Szwaczka	518	-76	-14,7	442	0,3475
10	515902	Pracownik ochrony mienia	333	101	30,3	434	5,5641
11	512001	Kucharz	790	- 367	- 46,5	423	0,2243
12	334306	Technik administracji	1 605	-1 186	-73,9	419	0,7906
13	911207	Sprzątaczką biurową	859	-451	- 52,5	408	0,3195
14	723103	Mechanik samochodowy	539	-170	-31,5	369	0,1750
15	722204	Ślusarz	340	24	7,1	364	0,2093
16	941201	Pomoc kuchenna	726	- 408	- 56,2	318	0,5771
17	332203	Przedstawiciel handlowy	334	-22	-6,6	312	1,2093
18	931205	Robotnik drogowy	694	- 400	- 57,6	294	0,9074
19	432103	Magazynier	487	-209	-42,9	278	0,4542
20	932911	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	242	29	12,0	271	0,2797
21	524902	Doradca klienta	103	166	161,2	269	4,7193
22	513101	Kelner	438	-193	-44,1	245	0,3707
23	711601	Brukarz	246	-17	-6,9	229	1,4679
24	911203	Pokojowa	170	40	23,5	210	3,5593
25	341202	Opiekun osoby starszej	26	160	615,4	186	10,9412
26	752208	Stolarz meblowy	214	-40	-18,7	174	0,2299
27	832202	Kierowca sam. dostawczego	58	115	198,3	173	2,4714
28	514101	Fryzjer	325	-157	-48,3	168	0,2917
29	524404	Telemarketer	210	-48	-22,9	162	5,2258
30	721204	Spawacz metodą MAG;MIG	79	78	98,7	157	10,4666
Razem:			29 291	- 9 769	33,4	19 522	x
Procent z ogółu ofert pracy:			57,9	x	x	57,7	x
Ogółem			52 639	- 18 807	35,7	33 832	x

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPiPS - 01.

Wśród zawodów, dla których było najwięcej ofert pracy, dwie piąte (40,0%) z nich (12), stanowiły zawody deficytowe, w tym: robotnik gospodarczy, pracownik obsługi biurowej, kierowca samochodu ciężarowego, pracownik ochrony mienia i osób, regionalny przedstawiciel handlowy, doradca klienta, brukarz, pokojowa, opiekun osoby starszej, kierowca samochodu dostawczego, telemarketer oraz spawacz metodą MAG , MIG i TIG.

W pozostałych zawodach (60,0%), dla których było stosunkowo dużo ofert pracy, występowały (18), zawody nadwyżkowe, w tym: sprzedawca, robotnik budowlany, technik prac biurowych, stolarz, murarz, szwaczka, kucharz, technik administracji, sprzątaczką biurowa, ślusarz, pomoc kuchenna, robotnik drogowy, magazynier, robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym, mechanik samochodowy, kelner, stolarz meblowy oraz fryzjer.

Najwięcej ofert pracy z prezentowanej listy należało do trzech wielkich grup zawodów: **pracownicy usług osobistych i sprzedawcy** (8 zawodów), **robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** (8) oraz **pracownicy przy pracach prostych** (6). Nie wystąpiły w tym wykazie zawody z grupy: **rolnicy, leśnicy i ogrodnicy, specjaliści**, oraz **wyżsi urzędnicy i kierownicy**.

W rankingu 30 zawodów, dla których było w 2011 roku najwięcej ofert pracy, w 20 z nich odnotowano, w stosunku do 2010 roku, w granicach 5,5% - 82,2%, spadek, przy czym stosunkowo najsilniejszy wśród:

techników prac biurowych	spadek o 82,2%, tj. o 3 328 ofert;
techników administracji	spadek o 73,9%, tj. o 1 186 ofert;
sprzedawców	spadek o 59,3%, tj. o 2 269 ofert;
robotników drogowych	spadek o 57,6%, tj. o 400 ofert;
pomocy kuchennych	spadek o 56,2%, tj. o 408 ofert;
sprzątarek biurowych	spadek o 52,5%, tj. o 451 ofert;
fryzjerów	spadek o 48,3%, tj. o 157 ofert;
kucharzy	spadek o 46,5%, tj. o 367 ofert;
stolarzy	spadek o 44,5%, tj. o 444 oferty;
kelnerów	spadek o 44,1%, tj. o 193 oferty.

W pozostałych 10 zawodach wystąpił wzrost liczby ofert pracy, przy czym relatywnie największy miał miejsce wśród:

pracowników obsługi biurowej	wzrost o 647,0%, tj. o 854 oferty;
opiekunów osób starszych	wzrost o 615,4%, tj. o 160 ofert;
kierowców samochodów dostawczych	wzrost o 198,3%, tj. o 115 ofert;
doradców klienta	wzrost o 161,2%, tj. o 166 ofert;
spawaczy metodą MAG, MIG i TIG	wzrost o 98,7%, tj. o 78 ofert.

W grupie specjalistów, w rankingu 30 zawodów z wykształceniem wyższym, dla których w 2011 roku było najwięcej ofert pracy, dominowali:

specjaliści ds. sprzedaży	- 86 ofert, wzrost o 291,0%, tj. o 64 oferty;
wychowawcy w placówkach oświatowo-wychowawczych	- 77 ofert, spadek o 61,3%, tj. o 121 ofert;
doradcy finansowi	- 69 ofert, spadek o 46,5%, tj. o 60 ofert;
specjaliści ds. marketingu i handlu	- 69 ofert, wzrost o 26,0%, tj. o 18 ofert;
nauczyciele przedszkola	- 67 ofert, spadek o 61,0%, tj. o 105 ofert;
fizjoterapeuci	- 66 ofert, spadek o 38,3%, tj. o 41 ofert;
specjaliści administracji publicznej	- 55 ofert, spadek o 69,3%, tj. o 124 oferty;
pedagodzy	- 50 ofert, wzrost o 138,1%, tj. o 29 ofert;
specjaliści ds. kadr	- 39 ofert, wzrost o 254,5%, tj. o 28 ofert;
pielęgniarki	- 31 ofert, wzrost o 41,0%, tj. o 9 ofert.;

Podkreślenia wymaga fakt, iż w grupie specjalistów, tj. osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym najwyższy wskaźnik intensywności nadwyżki występował w gronie: **politologów** - 187 bezrobotnych, wskaźnik nadwyżki wyniósł 0,0000; **socjologów** - 121 bezrobotnych, wskaźnik nadwyżki wyniósł 0,0000; **filologów - filologia obcojęzyczna** - 75 bezrobotnych, wskaźnik nadwyżki wyniósł 0,0000; **historyków** - 61 bezrobotnych, wskaźnik nadwyżki wyniósł 0,0000; **teologów** – 59 bezrobotnych, wskaźnik nadwyżki wyniósł 0,0000; **nauczycieli religii** - 41 bezrobotnych, wskaźnik nadwyżki wyniósł 0,0000; **ekonomistów** - 785 bezrobotnych, wskaźnik nadwyżki wyniósł 0,0209; **pedagogów** - 765 bezrobotnych, wskaźnik nadwyżki wyniósł 0,0654.

W grupie specjalistów zawodem o najwyższym wskaźniku deficytu jest:

audytor - w grupie tej wskaźnik deficytu wyniósł 12,0000;

nauczyciel w szkole specjalnej - w grupie tej wskaźnik deficytu wyniósł 11,500;

wychowawca małego dziecka - w grupie tej wskaźnik deficytu wyniósł 7,000;

lekarz - w grupie tej wskaźnik deficytu wyniósł 5,0000;

koordynator projektów unijnych - w grupie tej wskaźnik wyniósł 3,2500;

inżynier budowy dróg - w grupie tej wskaźnik deficytu wyniósł 3,000;

doradca finansowy - w grupie tej wskaźnik deficytu wyniósł 2,3000;

specjalista ds. sprzedaży - w grupie tej wskaźnik deficytu wyniósł 2,0476;

grafik komputerowy DTP - w grupie tej wskaźnik deficytu wyniósł 1,8571;

specjalista ds. kadr - w grupie tej wskaźnik deficytu wyniósł 1,6957;

nauczyciel przedmiotów zawodowych - w grupie tej wskaźnik deficytu wyniósł 1,2353;

Nauczyciel upośledzonych umysłowo - w grupie tej wskaźnik deficytu wyniósł 1,2000.

2.3. OFERTY PRACY W UKŁADZIE BRANŻOWYM

Ważnym aspektem analizy jest przyjrzenie się, w jakich branżach poszukiwani są pracownicy. Przy konstruowaniu klasyfikacji branż dla potrzeb niniejszych badań oparto się na konstrukcjach pojęciowych występujących w Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD).

Uwzględniając rodzaj prowadzonej działalności według PKD najwięcej ofert pracy zgłoszono z:

administracji publicznej	- 25,2% ogółu (8 537 ofert);
przetwórstwa przemysłowego	- 16,8% ogółu (5 691 ofert);
budownictwa	- 12,6% ogółu (4 258 ofert);
handlu hurtowego i detalicznego	- 12,5% ogółu (4 222 oferty).

W sumie w tych 4 sektorach ich liczba wynosiła 27 708 ofert pracy i stanowiła ponad trzy piąte (67,1%) wszystkich propozycji zatrudnieniowych w 2011 roku na Warmii i Mazurach.

Najmniej ofert pracy zgłoszono w:

gospodarstwach domowych zatrudnionych pracowników	- 0,08% ogółu (26 ofert);
organizacjach i zespołach eksterytorialnych	- 0,2% ogółu (51 ofert);
gospodarce energetycznej	- 0,2% ogółu (68 ofert);
górnictwie i wydobywaniu	- 0,2% ogółu (83 oferty).

Z dokonanej analizy szczegółowej – **patrz tabela 9** – wynika, iż w 2011 roku wzrost ofert pracy, w granicach 19,3% - 57,5%, wystąpił tylko w **trzech** sektorach gospodarczych, przy czym relatywnie najsilniejszy w:

informacji i komunikacji	wzrost o 57,5% (o 154 oferty);
górnictwie i wydobywaniu	wzrost o 45,6% (o 26 ofert);
działalności usługowo-wspierającej	wzrost o 19,3% (o 302 oferty).

W pozostałych **osiemnastu** branżach odnotowano, w granicach 10,8% - 88,4%, spadek ofert pracy, przy czym względnie najsilniejszy w:

organizacjach eksterytorialnych	spadek o 88,4%, tj. o 352 oferty;
kulturze, rozrywce i rekreacji	spadek o 60,1%, tj. o 930 ofert;
działalności finansowo - ubezpieczeniowej	spadek o 57,1%, tj. o 653 oferty;
edukacji	spadek o 56,5%, tj. o 1 536 ofert;
innej działalności usługowej	spadek o 53,8%, tj. o 721 ofert;
rolnictwie, ogrodnictwie i leśnictwie	spadek o 53,8%, tj. o 573 oferty;
dostawie wody i rekultywacji	spadek o 48,8%, tj. o 210 ofert;
obsłudze rynku nieruchomości	spadek o 48,7%, tj. o 223 oferty.

Tabela 9. Oferty pracy według rodzaju prowadzonej działalności w latach 2010 - 2011

Sekcje PKD	Zgłoszone oferty pracy				Zmiana w stosunku do 2010 roku	
	2010 r.		2011 r.		Liczba	%
	Liczba	%	Liczba	%		
Rolnictwo i leśnictwo	1 065	2,0	492	1,5	- 573	-53,8
Górnictwo i wydobywanie	57	0,1	83	0,2	26	45,6
Przetwórstwo przemysłowe	7 025	13,3	5 691	16,8	- 1 334	-19,0
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz itp.	102	0,2	68	0,2	- 34	-33,3
Dostawa wody i rekultywacja	430	0,8	220	0,7	- 210	-48,8
Budownictwo	4 795	9,1	4 258	12,6	- 517	-10,8
Handel hurtowy i detaliczny	7 078	13,5	4 222	12,5	- 2 853	-40,3
Hotele i restauracje	1 827	3,5	1 167	3,4	- 660	-36,1
Transport i gosp. magazynowa	1 274	2,4	925	2,7	- 349	-27,4
Informacja i komunikacja	268	0,5	422	1,2	154	57,5
Finanse i ubezpieczenia	1 143	2,2	490	1,4	- 653	-57,1
Obsługa rynku nieruchomości	458	0,9	235	0,7	- 223	-48,7
Działalność naukowo-techniczna	1 689	3,2	1 023	3,0	-666	-39,4
Działalność usługowo-wspierająca	1 564	3,0	1 866	5,5	302	19,3
Administracja publiczna	15 016	28,5	8 537	25,2	-6 477	-43,1
Edukacja	2 719	5,2	1 183	3,5	-1 536	-56,5
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2 830	5,4	1 636	4,8	-1194	-42,2
Kultura, rozrywka, rekreacja	1 548	2,9	618	1,8	-930	-60,1
Inna działalność usługowa	1 340	2,5	619	1,8	-721	-53,8
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	13	0,02	26	0,02	13	100,0
Organizacje eksterytorialne	398	0,8	51	0,1	-347	-87,2
Razem:	52 639	100	33 832	100	-18 807	-35,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPiPS - 01.

W 2011 roku do sekcji deficytowych, czyli o przewadze liczby zgłoszonych ofert pracy w stosunku do liczby zarejestrowanych bezrobotnych – **patrz tabela 10** – zaliczono trzy gałęzie gospodarcze:

administrację publiczną

- gdzie liczba ofert pracy była o 1 057 ofert większa niż liczba bezrobotnych, co oznacza, iż luka zatrudnienia w tym segmencie rynku ukształtowała się na poziomie 14,1%, a wskaźnik deficytu siły roboczej wyniósł 1,1413;

- organizacje eksterytorialne** - gdzie liczba ofert pracy była o 42 oferty większa niż liczba bezrobotnych, co oznacza, iż luka zatrudnienia w tym segmencie rynku ukształtowała się na poziomie 1 050,0%, a wskaźnik deficytu siły roboczej wyniósł 1,0952;
- informację i komunikację** - gdzie liczba ofert pracy była o 21 ofert większa niż liczba bezrobotnych, co oznacza, iż luka zatrudnienia w tym segmencie rynku ukształtowała się na poziomie 5,2%, a wskaźnik deficytu siły roboczej wyniósł 1,0524.

W pozostałych osiemnastu sektorach gospodarczych wystąpiła przewaga liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych w stosunku do zgłoszonych ofert pracy. W sektorach tych odnotowano nadwyżkę siły roboczej.

Największą różnicę między zarejestrowanymi bezrobotnymi a zgłoszonymi ofertami pracy w omawianym okresie wystąpił w:

- rolnictwie i leśnictwie** - gdzie liczba zarejestrowanych bezrobotnych była o 4 447 osób większa od liczby zgłoszonych ofert pracy, co oznacza, iż luka zatrudnienia w tym segmencie rynku wynosiła 90,0%, a wskaźnik nadwyżki siły roboczej wyniósł 0,0996;
- handlu** - gdzie liczba zarejestrowanych bezrobotnych była o 10 314 osób większa od liczby zgłoszonych ofert pracy, co oznacza, iż luka zatrudnienia w tym segmencie rynku wynosiła 71,0%, a wskaźnik nadwyżki siły roboczej wyniósł 0,2905;
- przetwórstwie przemysłowym** - gdzie liczba zarejestrowanych bezrobotnych była o 11 471 osób większa od liczby zgłoszonych ofert pracy, co oznacza, iż luka zatrudnienia w tym segmencie rynku wynosiła 66,8%, a wskaźnik nadwyżki siły roboczej wyniósł 0,3473;

Przedstawione dane stanowią przegląd ofert pracy na wojewódzkim rynku pracy. Wśród nich przeważały propozycje zatrudnienia skierowane do osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (63, 8% ofert) i średnim technicznym (15, 3% ofert). W rankingu znalazły się też zawody proste (11, 9% ofert). Obserwujemy też fakt, iż o ponad jedną trzecią (35, 7%) zmniejszyła się liczba ofert pracy adresowa zwłaszcza do: pracowników usług osobistych i sprzedawców; pracowników biurowych; techników i innego średniego personelu; pracowników przy pracach prostych oraz specjalistów.

Tabela 10. Oferty pracy i osoby bezrobotne w 2011 r. wg sektorów gospodarczych

Sektory PKD	Liczba		Luka w zatrudnieniu plus/minus	
	Bezrobotnych	Ofert pracy	liczba	%
Rolnictwo i leśnictwo	4 939	492	-4 447	-90,0
Górnictwo i wydobywanie	108	83	-25	-23,1
Przetwórstwo przemysłowe	17 162	5 691	-11 471	-66,8
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz itp.	335	68	-267	-79,7
Dostawa wody i rekultywacja	853	220	-633	-74,2
Budownictwo	8 513	4 258	-4 255	-49,9
Handel hurtowy i detaliczny	14 536	4 222	-10 314	-71,0
Hotele i restauracje	3 490	1 167	-2 323	-66,6
Transport i gosp. magazynowa	2 296	925	-1 371	-59,7
Informacja i komunikacja	401	422	21	5,2
Finanse i ubezpieczenia	1 024	490	-534	-52,1
Obsługa rynku nieruchomości	849	235	-614	-72,3
Działalność naukowo-techniczna	1 595	1 023	-572	-35,9
Działalność usługowo-wspierająca	2 475	1 866	-609	-24,6
Administracja publiczna	7 482	8 537	1 055	14,1
Edukacja	2 066	1 183	-883	-42,7
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2 206	1 636	-570	-25,8
Kultura, rozrywka, rekreacja	1 247	618	-629	-50,4
Pozostała działalność usługowa	2 666	619	-2 047	-76,8
Gospodarstwa domowe	383	26	-357	-93,2
Organizacje eksterytorialne	4	51	47	1175,0
Działalność niezidentyfikowana	12 888	-	0	0,0
Dotychczas niepracujący	19 815	-	0	0,0
Razem:	107 333	33 832	73 501	68,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPiPS - 01.

3. ZAWODY DEFICYTOWE I NADWYŻKOWE

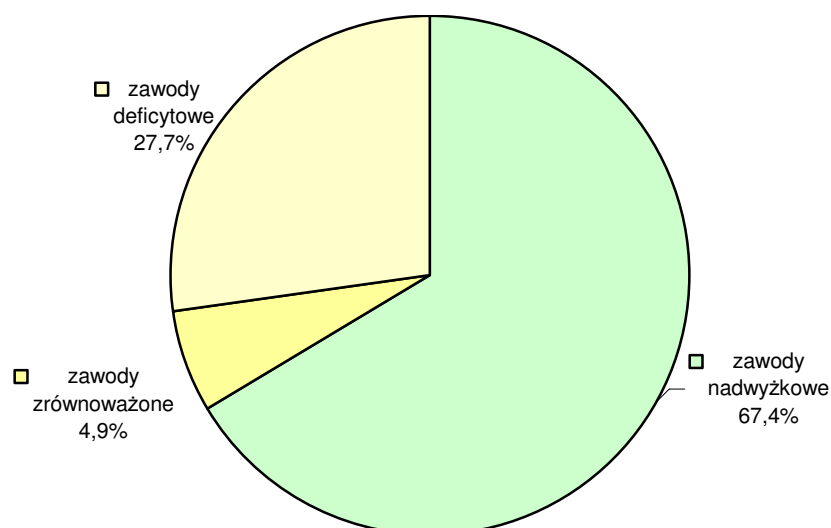
Nierównowaga między popytem a podażą na rynku pracy powoduje występowanie zawodów, na które jest większe lub mniejsze zapotrzebowanie ze strony pracodawców tj.:

- **zawodów nadwyżkowych**, na które jest niższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie, tzn. występuje przewaga bezrobotnych nad ofertami pracy. Przyjęto, że zawody nadwyżkowe to zawody o wskaźniku intensywności nadwyżki mniejszym od 0,9.
- **zawodów zrównoważonych**, na które liczba ofert pracy pokrywa się z liczbą bezrobotnych, tzn. wykazują one równowagę na rynku pracy. Przyjęto, że zawody zrównoważone to zawody o wskaźniku większym od 0,9 i mniejszym od 1,1.
- **zawodów deficytowych**, na które jest wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy, tzn. występuje przewaga ofert pracy nad bezrobotnymi. Przyjęto, że zawody deficytowe to zawody o wskaźniku intensywności deficytu większym od 1,1.

W 2011 roku w rankingu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na Warmii i Mazurach odnotowano **1 707** zawodów, w których zgłoszono oferty pracy i zarejestrowali się bezrobotni. W grupie tej było: **1 151** zawodów nadwyżkowych, tj. **67,4%** ogółu analizowanych zawodów; **84** zawody zrównoważone, tj. **4,9%** ogółu oraz **472** zawody deficytowe, tj. **27,7%** ogółu.

Strukturę zawodów nadwyżkowych i deficytowych ilustruje **wykres 4**.

Wykres 4. Struktura zawodów deficytowych i nadwyżkowych w 2011 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie załącznika nr 3 do sprawozdania MPiPS - 01.

3.1. ZAWODY NADWYŻKOWE

Na Warmii i Mazurach w strukturze zawodowej bezrobotnych dominują zawody nadwyżkowe. W zawodach nadwyżkowych w końcu 2011 roku sklasyfikowano 76 212 osób pozostających bez pracy, czyli 71,0% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych legitymujących się wyuczonym zawodem. W grupie tej w stosunku do 2010 roku nastąpił o 910 osób, czyli o 1,2% **spadek** liczby bezrobotnych, przy wzroście o 3 255, czyli o 28,9% ofert pracy.

W zbiorowości tej iloraz napływu ofert pracy do odpływu bezrobotnych wyraża się wskaźnikiem 3,5769. Im mniejszy wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów, tym mniejsze szanse na uzyskanie pracy przez bezrobotnego.

Dla tej populacji wskaźnik intensywności nadwyżki w zawodzie wyniósł 0,1902 przy 14 496 ofertach pracy, oznacza to, że na każdą ofertę przypadało około pięciu bezrobotnych.

Posiłkując się wskaźnikiem intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów, wyłoniono **1 151** zawodów nadwyżkowych o intensywności nadwyżki zawodów od 0,00 do 0,90 – co stanowi 67,4% z **1 707 zawodów**, w których zarejestrowano bezrobotnych. W tym: **531** zawodów (**46,1%**) nadwyżkowych było o wskaźniku większym od zera i mniejszym od 0,9 oraz **620** zawodów (**53,9%**) nadwyżkowych o wskaźniku równym zero i nie przekraczającym zera, gdzie nie zgłoszono żadnej oferty pracy natomiast zarejestrowali się bezrobotni. Są to zawody maksymalnie nadwyżkowe, dla których wskaźnik intensywności nadwyżki wynosi zero. Oznacza to, że napływowi bezrobotnych w danym zawodzie nie towarzyszył napływ ofert pracy.

Na pierwszym miejscu wśród zawodów o najwyższym poziomie i wskaźniku nadwyżki – **patrz tabela 11** – plasuje się **sprzedawca**. W 2011 roku w urzędach pracy zarejestrowało się 9 212 bezrobotnych w tym zawodzie, dla których zgłoszono 1 560 ofert pracy – wskaźnik siły nadwyżki wyniósł 0,0571.

Stale od lat w grupie 30 najbardziej nadwyżkowych zawodów występują także:

rolnik	- gdzie wskaźnik intensywności nadwyżki wyniósł 0,0149, przy 36 ofertach pracy i 2 420 bezrobotnych;
technik ekonomista	- gdzie wskaźnik intensywności nadwyżki wyniósł 0,0101, przy 23 ofertach pracy i 2 277 bezrobotnych;
krawiec	- gdzie wskaźnik intensywności nadwyżki wyniósł 0,0227, przy 51 ofertach pracy i 2 246 bezrobotnych;
mechanik samochodowy	- gdzie wskaźnik intensywności nadwyżki wyniósł 0,1750, przy 369 ofertach pracy i 2 108 bezrobotnych.

Tabela 11. Ranking 30 zawodów o największym wskaźniku intensywności nadwyżki

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Oferty pracy w 2011 r.	Bezrobotni w 2011 r.	Poziom nadwyżki (-)	
					Liczba	Wskaźnik
1	522301	Sprzedawca	1 560	9 212	-7652	0,1693
2	613003	Rolnik	36	2 420	-2384	0,0149
3	331403	Technik ekonomista	23	2 277	-2254	0,0101
4	753105	Krawiec	51	2 248	-2197	0,0227
5	723103	Mechanik samochodowy	369	2 108	-1739	0,1750
6	711202	Murarz	548	2 029	-1481	0,2701
7	512001	Kucharz	423	1 886	-1463	0,2243
8	722204	Ślusarz	364	1 739	-1375	0,2093
9	314207	Technik rolnik	2	1 306	-1304	0,0015
10	751204	Piekarz	66	983	-917	0,0671
11	512002	Kucharz małej gastronomii	44	957	-913	0,0460
12	311504	Technik mechanik	13	953	-940	0,0136
13	522305	Technik handlowiec	99	874	-775	0,1133
14	235107	Pedagog	50	765	-715	0,0654
15	263102	Ekonomista	16	765	-749	0,0209
16	752208	Stolarz meblowy	174	757	-583	0,2299
17	751201	Cukiernik	62	750	-688	0,0827
18	722314	Tokarz w metalu	47	648	-601	0,0725
19	834101	Kierowca ciągnika rolniczego	73	600	-527	0,1217
20	242217	Specjalista administracji publicznej	55	569	-514	0,0967
21	322002	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	4	562	-558	0,0071
22	834103	Mechanik maszyn rolniczych	0	561	-561	0,0000
23	713102	Malarz budowlany	71	558	-487	0,1272
24	422402	Technik hotelarstwa	0	476	-476	0,0000
25	311204	Technik budownictwa	20	447	-427	0,0447
26	351203	Technik informatyk	62	446	-384	0,1390
27	712601	Hydraulik	50	437	-387	0,1144
28	752190	Robotnik przygotowujący drewno	84	423	-339	0,1986
29	621002	Robotnik leśny	52	392	-340	0,1327
30	311924	Technik technologii odzieży	1	326	-325	0,0031
Suma			4 419	38 474	X	
Procent z ogółu ofert pracy/bezrobotnych			13,1	35,8	X	
Razem oferty pracy/bezrobotni			33 832	107 333	X	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie załącznika nr 3 do sprawozdania MPiPS - 01.

Wysokimi wskaźnikami nadwyżki charakteryzowały się również takie zawody jak: murarz; kucharz; ślusarz; technik rolnik; piekarz; piekarz; kucharz małej gastronomii; technik mechanik; technik handlowiec; stolarz meblowy; cukiernik; tokarz w metalu; kierowca ciągnika rolniczego; malarz budowlany; technik żywienia i gospodarstwa domowego; technik budownictwa; technik informatyk; hydraulik; robotnik przygotowujący drewno; robotnik leśny; technik hotelarstwa; i technik technologii odzieży.

W rankingu znalazły się także, oprócz już wymienionych, inne zawody wymagające wyższego wykształcenia jak: pedagog; ekonomista; specjalista administracji publicznej; specjalista ds. marketingu i handlu; specjalista ds. usług gastronomiczno-hotelarskich; politolog; pielęgniarka; fizjoterapeuta; nauczyciel nauczania początkowego; specjalista ds. badań społeczno-ekonomicznych; socjolog i nauczyciel wychowania fizycznego.

Z pewnością wiąże się to z faktem niedopasowania struktury kształcenia do potrzeb rynku pracy, a zatem osoby z tymi kwalifikacjami przy wysokich możliwościach uzyskania takiego wykształcenia mają po ukończeniu studiów problemy z uzyskaniem zatrudnienia.

W 2011 roku aż w **620 zawodach** wskaźnik intensywności nadwyżki był maksymalny, co oznacza, że w zawodach tych nie zgłoszono ofert pracy, a jego wartość wynosiła:0,0000. W grupie tej najwięcej bezrobotnych zarejestrowano w takich zawodach jak: mechanik maszyn rolniczych - 561 bezrobotnych i zero ofert pracy; technik hotelarstwa - 476 bezrobotnych i zero ofert pracy; technik agrobiznesu - 204 bezrobotnych i zero ofert pracy; technik mechanizacji rolnictwa - 167 bezrobotnych i zero ofert pracy; dziewiarz - 154 bezrobotnych i zero ofert pracy; socjolog -121 bezrobotnych i zero ofert pracy; filolog - filologia obcojęzyczna - 75 bezrobotnych i zero ofert pracy; historyk - 61 bezrobotnych i zero ofert pracy; teolog - 59 bezrobotnych i zero ofert pracy; specjalista resocjalizacji - 45 bezrobotnych i zero ofert pracy; nauczyciel religii - 44 bezrobotnych i zero ofert pracy.

Z rankingu trzydziestu zawodów nadwyżkowych wynika, iż aż jedenaście (36,7%) z nich odnosi się do grupy zawodowej **robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy**. W populacji tej zawodami o najwyższym wskaźniku intensywności nadwyżki w kolejności były: krawiec; mechanik pojazdów samochodowych; murarz; ślusarz; piekarz; stolarz meblowy; cukiernik; tokarz w metalu; malarz budowlany; hydraulik; robotnik przygotowujący drewno.

Wśród sześciu (20,0%) zawodów wymagających wykształcenia średniego zawodowego największą nadwyżkę podaży siły roboczej miały zawody: technik ekonomista; technik rolnik; technik mechanik; technik handlowiec; technik żywienia i gospodarstwa domowego; technik hotelarstwa; technik budownictwa; technik informatyk i technik technologii odzieży.

W 2011 roku udział zawodów nadwyżkowych, w stosunku do 2010 roku, w którym to okresie stanowiły one 66,5 ogółu, zwiększył się o 0,9 pkt. proc.

3.2. ZAWODY ZRÓWNOWAŻONE

Przez zawód zrównoważony należy rozumieć zawód, w którym występuje równowaga pomiędzy liczbą osób poszukujących pracy w danym zawodzie, a liczbą pojawiających się ofert pracy dotyczących tego zawodu.

W grupie zawodów zrównoważonych w końcu 2011 roku było 2 077 osób pozostających bez pracy, czyli 2,5 % ogółu zarejestrowanych bezrobotnych posiadających wyuczony zawód. Dla tej grupy wskaźnik intensywności równowagi w zawodzie wyniósł 1,0093 przy 1 997 ofertach pracy zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy. Oznacza to, że na jedną ofertę pracy przypadał jeden bezrobotny. Liczba bezrobotnych, w stosunku do 2010 roku zwiększyła się o 1 467 osób, tj. aż o 240,5%, a ofert pracy o 1 399, tj. o 233,9%.

Posiłkując się wskaźnikiem intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów, wyłoniono **84** zawody zrównoważone, co stanowi **4,9% z 1 707** zawodów, w których zarejestrowano bezrobotnych i zgłoszono oferty pracy. Są to te zawody, w których relacje napływu ofert pracy do napływu bezrobotnych pokrywają się i mają charakter zrównoważony.

W oparciu o załącznik nr 3 do sprawozdania MPiPS – 01 sporządzono tablicę obejmującą wszystkie zawody (kod 6–cio cyfrowy). Na tej podstawie opracowano ranking 30 zawodów zrównoważonych, co prezentuje **tabela 12**. Usystematyzowano w niej elementarne grupy zawodów według średniej zrównoważonej podaży siły roboczej, przy założeniu, że wskaźnik intensywności zrównoważenia mieścił się w przedziale **od 0,90 do 1,1**, co oznacza, iż w zawodach tych występowała względna równowaga między bezrobotnymi a ofertami pracy.

Z uzyskanych danych wynika, iż zdecydowanie najliczniejszym zrównoważonym zawodem był technik prac biurowych - wskaźnik intensywności równowagi wyniósł 0,9501, przy 723 ofertach pracy zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy i 761 zarejestrowanych bezrobotnych.

Wysokimi wskaźnikami równowagi charakteryzowały się również takie zawody jak: robotnik drogowy; kierowca wózka jezdniowego; monter instalacji sanitarnych; recepcjonista; wychowawca w placówkach oświatowo-wychowawczych; sprzedawca w stacji paliw; terapeuta zajęciowy; opiekunka środowiskowa; monter wodno-kanalizacyjny.

W rankingu 30 zawodów o największej intensywności równowagi najliczniej reprezentowane były zawody z grupy:

- **specjaliści** - 8 zawodów, tj. 26,7% ogółu;
- **robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** - 5 zawodów, tj. 16,7% ogółu;
- **pracownicy usług osobistych** - 4 zawody, tj. 13,3% ogółu.

Tabela 12. Ranking 30 zawodów zrównoważonych o największej liczbie równowagi

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Oferty pracy w 2011r.	Bezrobotni w 2011r.	Poziom równowagi zawodu (+/-)	
					Liczba	Wskaźnik
1	411004	Technik prac biurowych	723	761	38	0,9501
2	931205	Robotnik drogowy	294	324	30	0,9074
3	834401	Kierowca wózka jezdniowego	151	147	-4	1,0272
4	712604	Monter instalacji sanitarnych	90	90	0	1,0000
5	422602	Recepcjonista	88	90	2	0,9778
6	235914	Wychowawca w placówkach oświatowo-wychowawczych	86	90	4	0,9556
7	524502	Sprzedawca w stacji paliw	64	60	-4	1,0667
8	325907	Terapeuta zajęciowy	52	55	3	0,9455
9	341204	Opiekunka środowiskowa	53	52	-1	1,0192
10	712612	Monter wodno-kanalizacyjny	47	49	2	0,9592
11	431102	Fakturzystka	34	35	1	0,9714
12	712703	Instalator wentylacyjny	25	26	1	0,9615
13	422603	Rejestratorka medyczna	23	25	2	0,9200
14	911102	Sprzątaczką domowa	21	22	1	0,9545
15	311104	Technik geodeta	18	19	1	0,9474
16	611303	Ogrodnik	18	18	0	1,0000
17	752309	Tartacznik	18	18	0	1,0000
18	814208	Operator wtryskarki	13	13	0	1,0000
19	242108	Specjalista ds. logistyki	11	11	0	1,0000
20	214106	Logistyk	9	10	1	0,9000
21	532901	Pomoc apteczna	9	9	0	1,0000
22	214914	Inżynier/technolog drewna	7	7	0	1,0000
23	235904	Nauczyciel bibliotekarz	5	5	0	1,0000
24	723101	Mechanik autobusów	4	4	0	1,0000
25	213201	Doradca rolniczy	3	3	0	1,0000
26	334304	Asystent zarządu	3	3	0	1,0000
27	132401	Kierownik działu logistyki	2	2	0	1,0000
28	244102	Rzeczoznawca majątkowy	2	2	0	1,0000
29	263403	Psycholog kliniczny	2	2	0	1,0000
30	513201	Barista	2	2	0	1,0000
Suma			1 877	1 954	X	
Procent z ogółu ofert pracy/ bezrobotnych			5,5	1,8	X	
Razem oferty pracy/bezrobotni			33 832	107 333	X	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie załącznika nr 3 do sprawozdania MPiPS - 01.

W 2011 roku udział zawodów zrównoważonych, w stosunku do 2010 roku, w którym to okresie stanowiły one 6,3% ogółu, zmniejszył się o 1,4 pkt. proc.

3.3. ZAWODY DEFICYTOWE

Poprzez zawód deficytowy należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

W grupie zawodów deficytowych w końcu 2011 roku było 5 815 osób pozostających bez pracy, czyli 6,9% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych legitymujących się wyuczonym zawodem. W stosunku do 2010 roku, populacja ta zwiększyła się o 1 019 bezrobotnych, tj. o 21,2% i o 6 246 ofert pracy, tj. o 62,8%. Dla tej grupy wskaźnik intensywności deficytu w zawodzie wyniósł 2,7843 przy 16 191 ofertach pracy zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy. Oznacza to, że na ponad dwie oferty pracy przypadał jeden bezrobotny.

W 2011 roku udział zawodów deficytowych, w stosunku do 2010 roku, w którym to okresie stanowiły one blisko jedną trzecią (31,3%) ogółu, **zwiększył się o 0,4 pkt. proc.**

Posiłkując się wskaźnikiem intensywności deficytu zawodów, wyłoniono 471 zawodów deficytowych, co stanowi blisko jedną trzecią (27,7%) z **1 707** zawodów, w których zarejestrowano bezrobotnych i zgłoszono oferty pracy. W tej populacji zawodów iloraz napływu ofert pracy do napływu bezrobotnych wyraża się wskaźnikiem 6,1295, czyli większym niż **1,0**. Im wyższy wskaźnik intensywności deficytu zawodów, tym zwiększają się możliwości uzyskania pracy przez bezrobotnego.

W oparciu o uzyskane dane opracowano ranking 30 zawodów deficytowych o najwyższym poziomie i wskaźniku deficytu.

Zawodami o najwyższym poziomie i wskaźniku deficytu - **patrz tabela 13** – były:
robotnik gospodarczy – wskaźnik intensywności deficytu wyniósł 3,1886, przy 2 195 zarejestrowanych bezrobotnych i 6 999 zgłoszonych ofertach pracy, co oznacza, iż na 1 bezrobotnego przypadało więcej niż 3 ofert pracy;
pracownik obsługi biurowej – wskaźnik intensywności deficytu wyniósł 2,9172, przy 338 zarejestrowanych bezrobotnych i 986 zgłoszonych ofertach pracy, co oznacza, iż na 1 bezrobotnego przypadało blisko 3 oferty pracy;
kierowca samochodu ciężarowego – wskaźnik intensywności deficytu wyniósł 1,2286, przy 538 zarejestrowanych bezrobotnych i 661 zgłoszonych ofertach pracy, co oznacza, że na 1 bezrobotnego przypadała ponad 1 oferta pracy.

W większości przypadków praca w zawodach robotnik gospodarczy, pracownik obsługi biurowej, technik prac biurowych i technik administracji wiąże się z ofertami stażu bądź przygotowania zawodowego, a więc ofertami pracy subsydiowanej. Może być to powodem, dla którego zawody te znalazły się w czołówce zawodów deficytowych.

Tabela 13. Ranking 30 zawodów deficytowych o najwyższym poziomie deficytu

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Oferty pracy w 2011r.	Bezrobotni w 2011 r.	Poziom deficytu (+)	
					Liczba	Wskaźnik
1	515303	Robotnik gospodarczy	6 999	2 195	4 804	3,1886
2	411090	Pracownik obsługi biurowej	986	338	648	2,9172
3	833203	Kierowca sam. ciężarowego	661	538	123	1,2286
4	541307	Pracownik ochrony mienia	434	78	356	5,5641
5	332203	Przedstawiciel handlowy	312	258	54	1,2093
6	524902	Doradca klienta	269	57	212	4,7193
7	711601	Brukarz	229	156	73	1,4679
8	341202	Opiekun osoby starszej	186	17	169	10,9412
9	832202	Kierowca sam. dostawczego	173	70	103	2,4714
10	524404	Telemarketer	162	31	131	5,2258
11	721204	Spawacz metodą MAG,MIG	157	15	142	10,4667
12	721290	Spawacz i pokrewny	157	55	102	2,8545
13	752206	Stolarz galanterii drzewnej	135	62	73	2,1774
14	412001	Sekretarka	126	70	56	1,8000
15	833101	Kierowca autobusu	121	88	33	1,3750
16	811105	Operator koparki - ładowarki	120	51	69	2,3529
17	531190	Opiekunka dzieci	119	25	94	4,7600
18	524302	Agent sprzedaży bezpośredniej	117	15	102	7,8000
19	711501	Cieśla	116	23	93	5,0435
20	712202	Glazurnik	112	55	57	2,0364
21	811104	Operator koparki	111	15	96	7,4000
22	711404	Zbrojarz	105	82	23	1,2805
23	712303	Tynkarz	104	66	38	1,5758
24	432190	Magazynier i pokrewny	98	30	68	3,2667
25	817290	Operator urządzeń do obróbki drewna	98	30	68	3,2667
26	741103	Elektryk	93	55	38	1,6909
27	243305	Specjalista ds. sprzedaży	86	42	44	2,0476
28	522304	Sprzedawca branży spożywczej	82	15	67	5,4667
29	241202	Doradca finansowy	69	30	39	2,3000
30	833202	Kierowca - ciągnik siodłowy	57	4	53	14,2500
Suma			12 594	4 566	X	X
Procent do ogółu ofert pracy/bezrobotnych			37,2	4,3	X	X
Razem oferty pracy/bezrobotni			33 832	107 333	X	X

Źródło: Opracowanie własne na podstawie załącznika nr 3 do sprawozdania MPiPS - 01.

Wysokimi wskaźnikami intensywności deficytu charakteryzowały się również takie zawody jak: pracownik ochrony mienia i osób; przedstawiciel handlowy; doradca klienta; brukarz; opiekun osoby starszej; kierowca samochodu dostawczego; telemarketer; spawacz i pokrewny; spawacz metodą MAG, MIG i TIG; stolarz galanterii drzewnej; sekretarka; kierowca autobusu; operator koparki-ładowarki; opiekunka dziecięca; agent sprzedaży bezpośredniej; cieśla; glazurnik; operator koparki; zbrojarz; tynkarz; magazynier i pokrewny; operator urządzeń do obróbki drewna; elektryk; sprzedawca branży spożywczej i kierowca ciągnika siodłowego.

Wszystkie te zawody miały charakter wysokiego poziomu i wskaźnika deficytu także w latach 2008 - 2010. Są to, więc zawody deficytowe, które na Warmii i Mazurach przyjmują charakter trwałe.

W rankingu 30 zawodów o największej intensywności deficytu najliczniej reprezentowane były zawody z takich dużych grup jak:

- **robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** - 9 zawodów, czyli 30,0% ogółu;
- **pracownicy usług osobistych i sprzedawcy** - 7 zawodów, czyli 23,3% ogółu;
- **operatorzy maszyn i urządzeń** - 7 zawodów, czyli 23,3% ogółu;
- **pracownicy biurowi** - 3 zawody, czyli 13,3% ogółu.

W rankingu zawodów o najwyższym poziomie i wskaźniku deficytu znalazły się także, zawody wymagające wyższego wykształcenia jak: specjalista ds. sprzedaży; doradca finansowy; specjalista ds. kadr; nauczyciel upośledzonych umysłowo; grafik komputerowy DTP; nauczyciel w szkole specjalnej; asystent prawny; koordynator projektów unijnych; nauczyciel przedmiotów zawodowych technicznych; nauczyciel w szkole specjalnej; audytor; lekarz.

Na liście elementarnych zawodów deficytowych znalazły się przede wszystkim zawody wymagające przygotowania fachowego jak: kierowca samochodu ciężarowego; brukarz; kierowca samochodu dostawczego; spawacz i pokrewny; spawacz metodą MAG, MiG i TIG; stolarz galanterii drzewnej; kierowca autobusu; operator koparki-ładowarki; cieśla; glazurnik; zbrojarz; tynkarz; operator urządzeń do obróbki drewna; elektryk i kierowca ciągnika siodłowego.

W 2011 roku w grupie 471 zawodów deficytowych jedna czwarta (25,9%) czyli 122 z nich przybrała wartość **MAX**. Oznacza to, że w tych zawodach zgłoszono oferty pracy, a nie zarejestrowano bezrobotnych. W grupie tej dominowali: lakiernik tworzyw sztucznych; operator automatów spawalniczych; grabarz; instruktor hipoterapii; montażysta reprodukcyjny; asystent sędziego; monter ociepleń budynków; inspektor nadzoru budowlanego; urzędnik ubezpieczeń społecznych; elektryk budowlany; inżynier elektryk; projektant grafiki stron internetowych; urzędnik podatkowy; mechanik maszyn i urządzeń drogowych; farmaceuta.

PODSUMOWANIE

Badanie popytu i podaży na rynku pracy, na podstawie analizy danych dotyczących zarejestrowanych osób bezrobotnych oraz wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej zgłoszonych przez pracodawców do powiatowych urzędów pracy, pozwala na sformułowanie poniższych konkluzji.

Liczba osób bezrobotnych na koniec grudnia 2011 roku wynosiła 107 333 osoby i w porównaniu do grudnia 2010 roku wzrosła o 1 391 osób, tj. o 1,3%. W omawianym okresie największy procentowy wzrost bezrobocia miał miejsce w grupie *specjalistów* (o 10,5%), *pracowników biurowych* (o 5,5%) oraz *pracowników usług osobistych i sprzedawców* (o 5,0%). Natomiast, w tym samym czasie liczba osób bezrobotnych zmalała wśród: *rolników, leśników, ogrodników i rybaków* (o 3,6%), *robotników przemysłowych i rzemieślników* (o 2,4%) oraz *operatorów maszyn i urządzeń* (o 0,9%).

Wśród bezrobotnych 54,4% stanowiły *kobiety*, co oznacza wzrost ich udziału o 1,4 pkt. proc. Ponad połowa bezrobotnych (50,1%) to osoby w wieku 18-34 lata, niski poziom wykształcenia (*zasadnicze zawodowe, gimnazjalne i niższe*) posiada trzy piąte (61,0%) bezrobotnych, natomiast *bez stażu pracy* jest co piąty bezrobotny (18,5%).

Bezrobotni posiadający zawód stanowili 78,4% ogółu bezrobotnych, zaś odsetek bezrobotnych bez zawodu wyniósł 21,6%. W grupie bezrobotnych bez zawodu *kobiety* stanowią 57,8% tej populacji.

Na przestrzeni roku poziom bezrobocia zwiększył się w populacji bezrobotnych posiadających zawód - o 1 576 osób, tj. o 1,9%, a wśród bezrobotnych bez zawodu zmniejszył się o 185 osób, tj. o 0,8%.

W grupie bezrobotnych posiadających zawód najczęściej pozostawało bez pracy: *robotników przemysłowych i rzemieślników* (22,5%), *pracowników usług osobistych i sprzedawców* (17,6%) oraz *techników i innego średniego personelu* (11,5%).

Z uzyskanych danych wynika, iż największy procentowy udział w liczbie bezrobotnych mają takie powiaty jak: *ostródzki* (7,7%), *ełcki* (7,4%), *olsztyński ziemski* (7,3%) i *elbląski grodzki* (6,8%).

Z rankingu zawodów nadwyżkowych wynika, iż listę 30 zawodów, generujących bezrobocie, niezmiennie od kilku lat otwierają *osoby bez zawodu*. Po nich najliczniej zarejestrowani są: *sprzedawcy* (9 212 osób), *rolnicy* (2 420 osób), *technicy ekonomiści* (2 277 osób), *krawcy* (2 248 osób) oraz *mechanicy pojazdów samochodowych* (2 108 osób).

Należy podkreślić, że w rankingu zawodów nadwyżkowych znalazły się też zawody wymagające wykształcenia wyższego jak: pedagodzy, ekonomiści, specjaliści administracji publicznej, specjaliści ds. marketingu i handlu, specjaliści ds. organizacji usług gastronomiczno-hotelarskich, politolodzy, pielęgniarki, socjolodzy, nauczyciele wychowania fizycznego, specjaliści zastosowań informatyki, specjaliści ochrony środowiska, teolodzy, i nauczyciele religii. To profesje, w których mamy do czynienia z największą rotacją i sytuacją, gdy oczekiwania pracodawcy i potencjalnych pracowników najbardziej się rozmiągają.

Najwięcej osób przed uzyskaniem statusu bezrobotnego pracowało w sektorze: *przetwórstwa przemysłowego* (16,0%); *handlowym* (13,5%); *budowlanym* (7,9%) oraz *administracji publicznej* (7,0%). Natomiast najmniej w sektorze *energetycznym* (0,3%) oraz *informacji i komunikacji* (0,3%).

Dla trzech piątych (60,8%) bezrobotnych ostatnim miejsce zatrudnienia były zakłady pracy należące do następujących sekcji: *przetwórstwo przemysłowe; handel hurtowy i detaliczny; administracja publiczna; budownictwo; rolnictwo* oraz *działalność usługowa*.

W 2011 roku zwiększyła się rozpiętość pomiędzy liczbą zgłoszonych ofert pracy a napływem bezrobocia. Pracodawcy zgłosili w tym czasie 33 832 nowe oferty pracy, tj. o 18 807 ofert, czyli o 35,7% mniej niż przed rokiem.

W ogólnej liczbie ofert pracy blisko połowa (49, 5%) wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej (16 746 ofert) było subsydiowanych ze środków Funduszu Pracy, PFRON i EFS. Jest to aż o 55, 5% (o 20 853 oferty) mniej niż w 2010 roku.

Propozycje zatrudnienia kierowane były najczęściej do: *pracowników usług osobistych i sprzedawców* (34,7%); *robotników przemysłowych i rzemieślników* (20,8%); *pracowników przy pracach prostych* (11,9%) oraz *operatorów maszyn i urzędzeń* (8,2%). W sumie do tych czterech wielkich grup zawodów pracodawcy skierowali aż 75,6% ogółu ofert pracy.

Ponad trzy piąte (67,1%) wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej pochodziło z sekcji: *administracja publiczna* (25,2%); *przetwórstwo przemysłowe* (16,8%); *budownictwo* (12,6%) oraz *handel hurtowy i detaliczny* (12,5%).

Liczba propozycji zatrudnienia wpływających do powiatowych urzędów pracy nie pokrywa istniejącego zapotrzebowania na pracę osób bezrobotnych. W większości wielkich grup zawodowych liczba nowo rejestrujących się bezrobotnych przekraczała ilość zgłoszonych wolnych miejsc pracy.

Z rankingu miejsc pracy wynika, iż największe zapotrzebowanie zgłaszane do powiatowych urzędów pracy dotyczyło: *robotników gospodarczych* (6 999 miejsc); *sprzedawców* (1 560 miejsc); *robotników budowlanych* (1 186 miejsc); *pracowników obsługi biurowej* (986 miejsc) oraz *techników prac biurowych* (723 miejsca).

Na podstawie analizy rankingu 30 zawodów deficytowych stwierdzić możemy, iż największe zapotrzebowanie na warmińsko-mazurskim rynku pracy występuje na *robotników gospodarczych*, gdzie wskaźnik intensywności deficytu wyniósł 5,5115, przy 2 195 zarejestrowanych bezrobotnych i 6 999 zgłoszonych ofertach pracy.

W czołówce zawodów o najwyższym poziomie i wskaźniku deficytu są też: *pracownik obsługi biurowej; kierowca samochodu ciężarowego; pracownik ochrony mienia i osób; przedstawiciel handlowy; doradca klienta; brukarz; opiekun osoby starszej; kierowca samochodu dostawczego; telemarketer; spawacz metodą MAG, MIG i TIG.*

W rankingu zawodów deficytowych znalazły się też zawody wymagające wykształcenia wyższego jak: *doradca finansowy; specjalista ds. kadr; nauczyciel upośledzonych umysłowo; nauczyciel w szkole specjalnej; nauczyciel-instruktor praktycznej nauki zawodu; nauczyciel przedmiotów zawodowych technicznych; grafik komputerowy DTP; koordynator projektów unijnych; audytor; specjalista ds. kluczowych klienta; lekarz; inżynier budownictwa oraz inżynier budowy dróg.*

Wśród zawodów zrównoważonych, w których występuje równowaga pomiędzy liczbą osób poszukujących pracy w danym zawodzie, a liczbą pojawiających się ofert pracy dotyczących tego zawodu, najwyższym poziomem i wskaźnikiem równowagi charakteryzowały się: *technik prac biurowych; robotnik drogowy; kierowca wózka jezdniowego; monter instalacji sanitarnych; recepcjonista; wychowawca w placówkach oświatowo-wychowawczych; terapeuta zajęciowy; opiekunka środowiskowa oraz monter instalacji wodno-kanalizacyjnych.*

Miejsca pracy w województwie warmińsko-mazurskim najczęściej generowane są przez: *administrację publiczną; edukację; kulturę, rozrywkę i rekreację oraz opiekę zdrowotną i pomoc społeczną.*

Najmniejsze szanse na zatrudnienie miał bezrobotny o bardzo niskim poziomie i wskaźniku intensywności nadwyżki zawodów, to jest: *sprzedawca; rolnik; technik ekonomista; krawiec; mechanik pojazdów samochodowych; murarz; kucharz; ślusarz; technik rolnik; piekarz; kucharz małej gastronomii; technik mechanik oraz technik handlowiec.*

W populacji, o bardzo niskim poziomie i wskaźniku intensywności nadwyżki znaleźli się też bezrobotni z wykształceniem wyższym, w tym: *pedagog; ekonomista; specjalista administracji publicznej; specjalista ds. marketingu i handlu; specjalista ds. organizacji usług gastronomiczno-hotelarskich; politolog; pielęgniarka; nauczyciel nauczania początkowego; socjolog; nauczyciel wychowania fizycznego; specjalista ochrony środowiska; inżynier rolnictwa; historyk; teolog; nauczyciel historii oraz nauczyciel religii.*

Jeszcze dwadzieścia lat temu dyplom wyższej uczelni był właściwie gwarancją znalezienia pracy. Dziś ukończenie studiów tej pewności nie daje. Wykształcenie wyższe staje się coraz bardziej powszechne. W ciągu ostatniej dekady niemal się podwoiło. Jak wynika z danych zebranych przez GUS podczas Narodowych Spisów Powszechnych Ludności i Mieszkań na Warmii i Mazurach w 2002 i 2011 roku, dziesięć lat temu wyższe wykształcenie miał, co dziesiąty (10, 7%) mieszkańców w wieku produkcyjnym. Obecnie, według szacunków Urzędu Statystycznego w Olsztynie, blisko 18,0%.

Zmieniała się nie tylko struktura wykształcenia społeczeństwa Warmii i Mazur. Zmienił się też lokalny rynek pracy i jego wymagania. Kierując się „modą” młodzi ludzie wciąż wybierają najpopularniejsze kierunki studiów, kompletnie nie zastanawiając się nad tym, czy po skończeniu szkoły będą mieli szansę na znalezienie pracy w wybranym zawodzie. Nadal wielu młodych ludzi nie zastanawia się, jakie perspektywy zawodowe wiążą się z wyborem określonego zawodu czy kierunku studiów. Nie sprawdza, czy przypadkiem absolwenci danego kierunku nie zasilają każdego roku szeregów bezrobotnych. Kierunek studiów wybiera bezrefleksyjnie, myśląc, że sam dyplom zapewni otrzymanie zatrudnienia. Osoby, które dziś decydują się na studiowanie pedagogiki, ekonomii, historii, politologii, socjologii, psychologii, teologii, filozofii, a nawet zarządzania muszą liczyć się z tym, że będzie im bardzo ciężko o pracę. Właśnie te kierunki są bardzo oblegane.

Sytuacja osób w pewnych zawodach jest też powodowana niskim poziomem kształcenia zawodowego, którego popularność maleje wprost proporcjonalnie do wzrostu popularności szkolnictwa wyższego. Skutkiem jest mała wiedza praktyczna osób wchodzących na warmińsko - mazurski rynek pracy, nadwyżka osób z wykształceniem szerokim i ogólnym, którego przydatność na lokalnym rynku pracy jest niska oraz wzrastające bezrobocie, które jest jednym z końcowych efektów niedopasowań strukturalnych między potrzebami pracodawców a realnymi kwalifikacjami pracobiorców.

Stąd tak ważne jest prowadzenie rozsądnej, zrównoważonej i dostosowanej do specyfiki regionalnego rynku pracy polityki edukacyjnej. Konieczne jest też prowadzenie badań, w wyniku których możliwe będzie określenie zapotrzebowania warmińsko-mazurskich pracodawców na pożądane zawody oraz wskazanie wymagań dotyczących wykształcenia, doświadczenia zawodowego, kwalifikacji zawodowych oraz kompetencji ponadzawodowych przyszłych pracowników.

Opracował:
dr Alfred Czesła
Wydział Polityki i Rynku Pracy
Wojewódzki Urząd Pracy
w Olsztynie

Akceptował:
mgr Zdzisław Szczepkowski
Dyrektor
Wojewódzkiego Urzędu Pracy
w Olsztynie

ANEKS STATYSTYCZNY

**ZAWODY NADWYŻKOWE NA WARMII I MAZURACH
O NAJWYŻSZYM POZIOMIE NADMIARU
PODAŻY SIŁY ROBOCZEJ
W 2011 ROKU**

Tabela 1. Lista 125 zawodów o najwyższym poziomie nadwyżki w 2011 roku

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni w 201 roku	Oferty pracy w 2011 roku	Wskaźnik siły nadwyżki zawodu
1	522301	Sprzedawca	9 212	1 560	0,1693
2	613003	Rolnik	2 420	36	0,0149
3	331403	Technik ekonomista	2 277	23	0,0101
4	753105	Krawiec	2 248	51	0,0227
5	723103	Mechanik samochodowy	2 108	369	0,1750
6	711202	Murarz	2 029	548	0,2701
7	512001	Kucharz	1 886	423	0,2243
8	722204	Ślusarz	1 739	364	0,2093
9	752205	Stolarz	1 500	554	0,3693
10	314207	Technik rolnik	1 306	2	0,0015
11	911207	Sprzątaczką biurową	1 277	408	0,3195
12	753303	Szwaczka	1 272	442	0,3475
13	751204	Piekarz	983	66	0,0671
14	932911	Robotnik w przemyśle przetwórczym	969	271	0,2797
15	512002	Kucharz małej gastronomii	957	44	0,0460
16	311504	Technik mechaniczny	953	13	0,0136
17	522305	Technik handlowiec	874	99	0,1133
18	263102	Ekonomista	765	16	0,0209
19	235107	Pedagog	765	50	0,0654
20	752208	Stolarz meblowy	757	174	0,2299
21	751201	Cukiernik	750	62	0,0827
22	513101	Kelner	661	245	0,3707
23	722314	Tokarz w metalu	648	47	0,0725
24	432103	Magazynier	612	278	0,4542
25	834101	Kierowca ciągnika rolniczego	600	73	0,1217
26	514101	Fryzjer	576	168	0,2917
27	242217	Specjalista administracji publicznej	569	55	0,0967
28	322002	Technik żywienia i gosp. domowego	562	4	0,0071
29	834103	Mechanik maszyn rolniczych	561	0	0,0000
30	713102	Malarz budowlany	558	71	0,1272
31	422402	Technik hotelarstwa	476	0	0,0000
32	311204	Technik budownictwa	447	20	0,0447
33	351203	Technik informatyk	446	62	0,1390
34	712601	Hydraulik	437	50	0,1144
35	962902	Dozorca	419	157	0,3747
36	621002	Robotnik leśny	392	52	0,1327
37	832203	Kierowca samochodu osobowego	388	130	0,3351
38	331301	Księgowy	356	141	0,3961
39	532201	Opiekunka domowa	352	112	0,3182
40	723307	Mechanik maszyn przemysłowych	329	38	0,1155

41	311924	Technik technologii odzieży	326	1	0,0031
42	741207	Elektromonter (elektryk) zakładowy	316	40	0,1266
43	711503	Stolarz budowlany	304	51	0,1678
44	751105	Rzeźnik - wędliniarz	276	23	0,0833
45	932101	Pakowacz	273	57	0,2088
46	961302	Robotnik placowy	268	91	0,3396
47	243106	Specjalista ds marketingu i handlu	254	69	0,2717
48	753702	Kaletnik	253	9	0,0356
49	515290	Pracownik usług domowych	252	0	0,0000
50	723390	Mechanik maszyn rolniczych	246	5	0,0203
51	911206	Salowa	235	31	0,1319
52	753402	Tapicer	235	57	0,2426
53	933304	Robotnik magazynowy	229	49	0,2140
54	611306	Ogrodnik terenów zieleni	226	39	0,1726
55	612990	Hodowca zwierząt i pokrewny	225	3	0,0133
56	311303	Technik elektryk	224	21	0,0938
57	311922	Technik technologii drewna	219	15	0,0685
58	621001	Drwal / pilarz drzew	216	28	0,1296
59	911202	Palacz pieców zwykłych	206	56	0,2718
60	331402	Technik agrobiznesu	204	0	0,0000
61	343403	Technik-usługi gastronomiczne	204	3	0,0147
62	242222	Specjalista ds organizacji usług gastronomiczno-hotelarskich	199	6	0,0302
63	711402	Betoniarz - zbrojarz	192	74	0,3854
64	263304	Politolog	187	1	0,0053
65	931203	Meliorant	176	21	0,1193
66	752305	Pilarz	169	56	0,3314
67	311512	Technik mechanizacji rolnictwa	167	0	0,0000
68	741101	Elektromonter instalacji elektrycznych	167	37	0,2216
69	711401	Betoniarz	164	10	0,0610
70	611390	Pozostali ogrodnicy	158	1	0,0063
71	314205	Technik ogrodnik	157	1	0,0064
72	731802	Dziewiarz	154	0	0,0000
73	314204	Technik hodowca zwierząt	154	1	0,0065
74	721207	Spawacz ręczny gazowy	154	24	0,1558
75	721306	Blacharz samochodowy	151	37	0,2450
76	311408	Technik elektronik	145	14	0,0966
77	222101	Pielęgniarka	142	31	0,2183
78	341205	Pracownik socjalny	139	44	0,3165
79	933301	Ładowacz	132	1	0,0076
80	234113	Nauczyciel -nauczanie początkowe	125	15	0,1200
81	314301	Technik leśnik	124	4	0,0323
82	263204	Socjolog	121	0	0,0000
83	422103	Technik obsługi turystycznej	117	10	0,0855
84	332302	Zaopatrzeniowiec	117	42	0,3590

85	325511	Technik ochrony środowiska	115	4	0,0348
86	811101	Górnik eksploatacji podziemnej	113	0	0,0000
87	731805	Przędzacz	113	0	0,0000
88	251902	Specjalista zastosowań informatyki	111	4	0,0360
89	233025	Nauczyciel wychowania fizycznego	111	12	0,1081
90	431290	Pracownik ds. statystyki	108	5	0,0463
91	721102	Formierz odlewnik	107	21	0,1963
92	314411	Technik - przetwórstwo mięsne	106	0	0,0000
93	213303	Specjalista ochrony środowiska	105	10	0,0952
94	261906	Prawnik legislator	104	4	0,0385
95	751106	Ubojowy	104	17	0,1635
96	713101	Malarz - tapeciarsz	101	9	0,0891
97	741203	Elektromechanik samochodowy	101	24	0,2376
98	242218	Specjalista ds badań społecznych	100	1	0,0100
99	818206	Palacz kotłów parowych	99	17	0,1717
100	213205	Inżynier rolnictwa	97	1	0,0103
101	912103	Prasowaczka ręczna	94	27	0,2872
102	713203	Lakiernik samochodowy	93	31	0,3333
103	261990	Specjalista z dziedziny prawa	91	6	0,0659
104	264303	Filolog - filologia polska	85	1	0,0118
105	213207	Inżynier zootechniki	85	4	0,0471
106	242190	Specjalista ds zarządzania	85	7	0,0824
107	911101	Pomoc domowa	84	1	0,0119
108	242290	Specjaliści ds administracji	80	3	0,0375
109	441203	Listonosz	79	27	0,3418
110	742201	Telemonter	76	6	0,0789
111	712602	Monter instalacji c.o.	76	18	0,2368
112	325402	Technik masażysta	76	27	0,3553
113	264302	Filolog - filologia obcojęzyczna	75	0	0,0000
114	233012	Nauczyciel języka polskiego	75	9	0,1200
115	311590	Pozostali technicy mechanicy	74	1	0,0135
117	241304	Specjalista bankowości	74	4	0,0541
118	723303	Mechanik maszyn budowlanych	74	9	0,1216
119	921101	Pomocniczy robotnik polowy	73	10	0,1370
120	314490	Technik technologii żywności	72	1	0,0139
121	514207	Technik usług kosmetycznych	72	4	0,0556
122	228903	Kosmetolog	72	4	0,0556
123	721301	Błacharz	71	15	0,2113
124	741204	Elektromechanik sprzętu AGD	70	3	0,0429
125	311101	Laborant chemiczny	70	11	0,1571

Źródło: Opracowanie własne na podstawie załącznika nr 3 do sprawozdania MPiPS - 01.

**ZAWODY ZRÓWNOWAŻONE
NA WARMII I MAZURACH
O NAJWYŻSZYM POZIOMIE RÓWNOWAGI
PODAŻY SIŁY ROBOCZEJ
W 2011 ROKU**

Tabela 2. Lista 70 zawodów o najwyższym poziomie równowagi w 2011 roku

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni w 2011 roku	Oferty pracy w 2011 roku	Wskaźnik siły równowagi zawodu
1	411004	Technik prac biurowych	761	723	0,9501
2	931205	Robotnik drogowy	324	294	0,9074
3	834401	Kierowca wózków jezdniowych	147	151	1,0272
4	712604	Monter instalacji sanitarnych	90	90	1,0000
5	422602	Recepcjonista	90	88	0,9778
6	235914	Wychowawca w placówkach oświatowo-wychowawczych	80	77	0,9625
7	524502	Sprzedawca w stacji paliw	60	64	1,0667
8	325907	Terapeuta zajęciowy	55	52	0,9455
9	341204	Opiekunka środowiskowa	52	53	1,0192
10	712612	Monter wodno-kanalizacyjny	49	47	0,9592
11	431102	Fakturzystka	35	34	0,9714
12	712703	Monter instalacji wentylacyjnych	26	25	0,9615
13	422603	Rejestratorka medyczna	25	23	0,9200
14	911102	Sprzątaczką domowa	22	21	0,9545
15	817201	Operator - produkcja płyt, sklejek	21	19	0,9048
16	422502	Pracownik informacji turystycznej	20	19	0,9500
17	311104	Technik geodeta	19	18	0,9474
18	611303	Ogrodnik	18	18	1,0000
19	752309	Tartacznik	18	18	1,0000
20	814208	Operator wtryskarki	13	13	1,0000
21	242108	Specjalista do spraw logistyki	11	11	1,0000
22	214106	Logistyk	10	9	0,9000
23	532901	Pomoc apteczna	9	9	1,0000
24	214914	Inżynier technologii drewna	7	7	1,0000
25	821205	Monter - elektrotechnik	7	7	1,0000
26	921501	Pomocniczy robotnik leśny	7	7	1,0000
27	235904	Nauczyciel bibliotekarz	5	5	1,0000
28	311890	Pozostali kreślarze	4	4	1,0000
29	723101	Mechanik autobusów	4	4	1,0000
30	131101	Kierownik w zakładzie rolnym	3	3	1,0000
31	213201	Doradca rolniczy	3	3	1,0000
32	334304	Asystent zarządu	3	3	1,0000
33	812107	Operator maszyn odlewniczych	3	3	1,0000
34	132401	Kierownik działu logistyki	2	2	1,0000
35	244102	Rzeczoznawca majątkowy	2	2	1,0000
36	263403	Psycholog kliniczny	2	2	1,0000
37	314102	Laborant biochemiczny	2	2	1,0000
38	331502	Likwidator szkód	2	2	1,0000
39	513201	Barista	2	2	1,0000

40	521201	Sprzedawca uliczny żywności	2	2	1,000
41	612203	Pracownik wylęgarni drobiu	2	2	1,000
42	817112	Operator urządzeń drzewnych	2	2	1,000
43	821202	Monter sprzętu AGD	2	2	1,000
44	112008	Dyrektor handlowy	1	1	1,000
45	132403	Kierownik działu zakupów	1	1	1,000
46	134603	Kierownik działu w banku	1	1	1,000
47	134605	Kierownik placówki bankowej	1	1	1,000
48	141103	Kierownik hotelu	1	1	1,000
49	216506	Inżynier geodeta - geomatyka	1	1	1,000
50	222290	Pozostałe pielęgniarki specjalistki	1	1	1,000
51	241390	Pozostali analitycy finansowi	1	1	1,000
52	242301	Analityk pracy	1	1	1,000
53	263409	Specjalista marketingu społecznego	1	1	1,000
54	312206	Mistrz produkcji w przemyśle metalurgicznym	1	1	1,000
55	314101	Laborant bakteriologiczny	1	1	1,000
56	331202	Doradca ds. pożyczek	1	1	1,000
57	351390	Operator sieci komputerowej	1	1	1,000
58	413102	Operator - aplikacja komputera	1	1	1,000
59	441401	Archiwista dokumentów elektronicznych	1	1	1,000
60	516303	Tanatoprakser	1	1	1,000
61	516401	Fryzjer zwierząt (groomer)	1	1	1,000
62	521102	Sprzedawca obwoźny z samochodu	1	1	1,000
63	631001	Rolnik produkcji roślinnej pracujący na własne potrzeby	1	1	1,000
64	731390	Jubiler i pokrewny	1	1	1,000
65	731506	Szlifierz szkła optycznego	1	1	1,000
66	731707	Szczotkarz	1	1	1,000
67	753201	Konstruktor odzieży	1	1	1,000
68	833201	Kierowca autocysterny	1	1	1,000
69	933202	Wozak	1	1	1,000
70	962103	Dostawca potraw	1	1	1,000

Źródło: Opracowanie własne na podstawie załącznika nr 3 do sprawozdania MPiPS - 01.

**ZAWODY DEFICYTOWE NA WARMII I MAZURACH
O NAJWYŻSZYM POZIOMIE NIEDOMIARU
PODAŻY SIŁY ROBOCZEJ
W 2011 ROKU**

Tabela 3. Lista 125 zawodów o najwyższym poziomie deficytu w 2011 roku

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni w 2011 roku	Oferty pracy w 2011 roku	Wskaźnik siły deficytu zawodu
1	515303	Robotnik gospodarczy	2 195	6 999	3,1886
2	411090	Pracownik obsługi biurowej	338	986	2,9172
3	833203	Kierowca sam. ciężarowego	538	661	1,2286
4	541307	Pracownik ochrony mienia i osób	78	434	5,5641
5	332203	Przedstawiciel handlowy	258	312	1,2093
6	524902	Doradca klienta	57	269	4,7193
7	711601	Brukarz	156	229	1,4679
8	341202	Opiekun osoby starszej	17	186	10,9412
9	832202	Kierowca sam. dostawczego	70	173	2,4714
10	524404	Telemarketer	31	162	5,2258
11	721290	Spawacz i pokrewny	55	157	2,8545
12	721204	Spawacz metodą MAG,MIG i TIG	15	157	10,4667
13	752206	Stolarz galanterii drzewnej	62	135	2,1774
14	412001	Sekretarka	70	126	1,8000
15	833101	Kierowca autobusu	88	121	1,3750
16	811105	Operator koparko - ładowarki	51	120	2,3529
17	524302	Agent sprzedaży bezpośredniej	15	117	7,8000
18	711501	Cieśla	23	116	5,0435
19	712202	Glazurnik	55	112	2,0364
20	811104	Operator koparki	15	111	7,4000
21	711404	Zbrojarz	82	105	1,2805
22	712303	Tynkarz	66	104	1,5758
23	817290	Operator urządzeń - obróbka drewna	30	98	3,2667
24	432190	Magazynier i pokrewny	30	98	3,2667
25	712990	Robotnik budowlany	17	96	5,6471
26	741103	Elektryk	55	93	1,6909
27	243305	Specjalista ds sprzedaży	42	86	2,0476
28	522304	Sprzedawca w branży spożywczej	15	82	5,4667
29	531190	Opiekun dziecięcy	22	76	3,4545
30	241202	Doradca finansowy	30	69	2,3000
31	833202	Kierowca ciągnika siodłowego	4	57	14,2500
32	411003	Pracownik kancelaryjny	7	56	8,0000
33	522303	Sprzedawca w branży przemysłowej	15	55	3,6667
34	531202	Asystent nauczyciela przedszkola	6	51	8,5000
35	811106	Operator ładowarki	7	48	6,8571
36	332101	Agent ubezpieczeniowy	34	47	1,3824
37	832201	Kierowca mechanik	8	46	5,7500
38	531103	Opiekunka dzieci w drodze do szkoły	3	43	14,3333
39	931290	Robotnik drogowy	20	41	2,0500
40	722312	Szlifierz metali	17	41	2,4118

41	811110	Operator spycharki	1	40	40,000
42	343901	Animator kultury	26	40	1,5385
43	522302	Sprzedawca w branży mięsnej	6	39	6,5000
44	242307	Specjalista ds kadr	23	39	1,6957
45	753403	Tapicer meblowy	8	36	4,5000
46	951002	Dystrybutor ulotek	3	35	11,6667
47	335690	Funkcjonariusz służby więziennej	1	35	35,0000
48	721302	Blacharz budowlany	9	33	3,6667
49	961301	Robotnik oczyszczania miasta	3	32	10,6667
50	912202	Operator myjni	21	32	1,5238
51	713205	Lakiernik wyrobów drzewnych	28	32	1,1429
52	132301	Kierownik budowy	7	32	4,5714
53	962201	Pracownik prac dorywczych	2	31	15,5000
54	962105	Goniec	11	31	2,8182
55	132103	Kierownik działu produkcji	13	31	2,3846
56	721205	Spawacz metodą MIG, MIG i TIG	1	30	30,0000
57	235205	Nauczyciel upośledzonych umysłowo	25	30	1,2000
58	731401	Ceramik - ceramika budowlana	5	28	5,6000
59	722308	Operator obrabiarek numerycznych	14	28	2,0000
60	713104	Szpachlarz	3	28	9,3333
61	422701	Ankieter	3	28	9,3333
62	933401	Pracownik sklepowy	8	27	3,3750
63	921401	Robotnik/konserwacja terenów zieleni	24	27	1,1250
64	121101	Główny księgowy	6	27	4,5000
65	512090	Pozostali kucharze	11	26	2,3636
66	432102	Inwentaryzator	10	25	2,5000
67	235290	Nauczyciele w szkole specjalnej	2	23	11,5000
68	712404	Termoizolator	1	22	22,0000
69	713190	Pozostali malarze i pokrewni	10	21	2,1000
70	334402	Sekretarka medyczna	15	21	1,4000
71	232001	Instruktor praktycznej nauki zawodu	17	21	1,2353
72	962106	Kolporter	1	20	20,0000
73	818901	Operator urządzeń paletyzujących	3	18	6,0000
74	723310	Mechanik/monter maszyn i urządzeń	12	18	1,5000
75	713201	Lakiernik	7	18	2,5714
76	342201	Instruktor dyscypliny sportu	3	18	6,0000
77	333105	Spedytor	5	18	3,6000
78	722205	Ślusarz galanterii metalowej	2	17	8,5000
79	261901	Asystent prawny	15	17	1,1333
80	962903	Parkingowy	12	16	1,3333
81	722313	Tokarz obrabiarek numerycznych	12	16	1,3333
82	821906	Monter/wyroby z tworzyw sztucznych	9	15	1,6667
83	742117	Serwisant sprzętu komputerowego	5	15	3,0000
84	325101	Asystentka stomatologiczna	13	15	1,1538
85	821905	Monter wyrobów z drewna	10	14	1,4000

86	752307	Strugacz drewna	2	14	7,0000
87	731508	Szlifierz szkła płaskiego	4	14	3,5000
88	711902	Monter reklam	2	14	7,0000
89	532102	Opiekun medyczny	12	14	1,1667
90	335601	Funkcjonariusz służby ochrony	1	14	14,0000
91	213190	Pozostali biolodzy i pokrewni	3	14	4,6667
92	961201	Sortowacz surowców wtórnych	5	13	2,6000
93	834202	Operator maszyn drogowych	7	13	1,8571
94	732301	Introligator	10	13	1,3000
95	311402	Instalator systemów alarmowych	4	13	3,2500
96	311201	Kosztorysant budowlany	3	13	4,3333
97	232006	Nauczyciel/przedmioty techniczne	9	13	1,4444
98	216601	Grafik komputerowy DTP	7	13	1,8571
99	242102	Koordinator projektów unijnych	4	13	3,2500
100	834290	Operator sprzętu do robót ziemnych	3	12	4,0000
101	732201	Drukarz	3	12	4,0000
102	731990	Pozostali rzemieślnicy i pokrewni	3	12	4,0000
103	722303	Operator maszyn skrawających	9	12	1,3333
104	721403	Monter konstrukcji aluminiowych	5	12	2,4000
105	343203	Florysta	9	12	1,3333
106	335990	Pracownik państwowy ds nadzoru	2	12	6,0000
107	244101	Pośrednik/obrót nieruchomościami	6	12	2,0000
108	242204	Audytor	1	12	12,0000
109	413201	Operator wprowadzania danych	7	11	1,5714
110	335602	Funkcjonariusz służby penitencjarnej	5	11	2,2000
111	311909	Technik automatyk	1	11	11,0000
112	243304	Specjalista ds kluczowych klientów	3	11	3,6667
113	834317	Operator żurawia wieżowego	7	10	1,4286
114	818102	Operator maszyn formujących szkło	1	10	10,0000
115	817207	Operator strugarek do drewna	4	10	2,5000
116	754301	Brakarz wyrobów przemysłowych	6	10	1,6667
117	711903	Monter rusztowań	1	10	10,0000
118	541906	Ratownik wodny zawodowy	7	10	1,4286
119	221101	Lekarz	2	10	5,0000
120	214290	Inżynier budownictwa	2	10	5,0000
121	834102	Kombajnista (kierowca kombajnu)	4	9	2,2500
122	214207	Inżynier budowy dróg	3	9	3,0000
123	132101	Główny technolog	1	9	9,0000
124	333301	Pośrednik pracy	1	8	8,0000
125	333203	Organizator imprez sportowych	2	8	4,0000

Źródło: Opracowanie własne na podstawie załącznika nr 3 do sprawozdania MPiPS - 01.